Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 129 (6. 828) ◉ 1989 йил 6 июнь, сешанба ◉ Баҳоси 3 тийин

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

⊙ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг юбилейи муносабати билан Ҳиндистон Коммунистик партияси Миллий кенгашининг Бош секретари Ражешвара Раога йўллаган табрик телеграммаси эълон қилинган.

⊙ «Партия билети сенга нега керак?» — «Правда» газетасининг иккинчи саҳифасидаги ана шундай сарлавҳа остида газетхонлар бугунги кунда коммунист қандай бўлиши лозимлиги ҳақида фикр юритадилар.

⊙ Газетанинг учинчи саҳифасидаги «Ишонаман!» сарлавҳали публицист мақоласида Виктор Андриянов оталаримиз ва боболаримиз тажрибаларига, социалистик хонадонимиз қадриятларига, ғояларимизга эътибор ҳақида мулоҳаза олиб боради.

⊙ Москва шаҳар Қизил майдони чуқурлигидаги Покров собори тасвири туширилган эсдалик танганн муомалага чиқариш тўғрисида СССР Молия министрлиги ва СССР Давлат банкининг хабари эълон қилинган. Марказий газеталарда ана шу танганинг тасвири ҳам илова қилинган.

⊙ Туғилган кунининг 190 йиллиги муносабати билан А. С. Пушкин ҳаёти ва ижодига бағишланган материаллар берилган.

⊙ Челябинск—Уфа темир йўлининг Бошқирдистон АССР территориясида жойлашган участкаси бевосита яқинидан ўтган суюлтирилган газ қувурида рўй берган авария ҳақида хабарлар, жабрланганларга совет кишилари қандай ёрдам кўрсатаётганликлари ҳақидаги материаллар ўрин олган.

СЪЕЗД ИШИДА ТАНАФФУС

5 июнь куни эрталаб СССР халқ депутатлари Москвада, Кремлнинг Съездлар саройида навбатдаги мажлисга йиғилдилар.

СССР Олий Советининг Раиси **М. С. Горбачев** йиғилганлар ҳузурида нутқ сўзлади.

Депутатлар 3 июндан 4 июнга ўтар кечаси Бошқирдистон АССР территориясида рўй берган фалокатда ҳалок бўлганлар хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб, ҳурмат билан эсга олдилар.

М. С. Горбачев ҳалокат рўй берган жойга қилинган сафар ҳамда жабрдийдаларга ёрдам бериш учун кўрилган ва кўрилаётган шошилинч тадбирлар ҳақида съездни батафсил хабардор қилди, ҳукумат комиссиясининг ва фожиа сабабларини текшираётган органларнинг иши ҳақида ахборот берди.

Мотам куни — 5 июнда съезд ишида танаффус қилиш ҳақида таклиф киритилди.

Таклиф қабул этилди. Депутатлар ўзларининг бир кунлик иш ҳақларини ҳалокатда азият чекканлар ва уларнинг оила аъзолари фойдасига ўтказишга қарор қилдилар.

Шундан кейин М. С. Горбачев Фарғона областидаги ва Тоғли Қорабоғдаги вазият ҳақида съездга ахборот берди. У бир группа СССР халқ депутатларининг шу регионлар аҳолисига рўй берган муаммоларни тинч йўл билан, қонуний асосда ҳал этишга даъват қилувчи мактубини ўқиб эшиттирди. Бир группа депутатларнинг таклифига биноан бу мактуб съезднинг миллатлараро асосдаги тўқнашувлар қатнашчиларига Мурожаатномаси тарзида қабул этилади. Бу мактуб эълон қилинади.

СССР халқ депутатларининг съезди 6 июнь эрталаб соат 10 да ўз ишини давом эттиради. (ТАСС).

Графикни ортда қолдириб

Тошкент асбобсозлик бирлашмаси коллективи шартнома мажбуриятларини муддатидан олдин бажаришга эришди. Корхона коллективи ишлаб чиқараётган кенг истеъмол буюмлари ҳам ҳамшаҳарларимизга яхши маълум. Ток ва тунука қайчилари, ҳар хил арралар шулар жумласидандир.

Корхона коллективи кенг истеъмол моллари ишлаб чиқариш планини муддатидан олдин 104 процентга бажарди.

Боғча филиали ишга тушди

— Сергели район «Маданият» маҳалласида яна бир мактабгача болалар муассасаси фойдаланишга топширилди. 385-болалар боғчасининг ушбу филиали ҳашар йўли билан қурилган мактаб биносида жойлашган бўлиб, у қайта жиҳозланди, кичкинтойлар учун қатор қулайликлар яратилди, — дейди шу болалар боғчасининг методисти Мухлиса Самижонова. — Ҳозирча жажжилар маскани ўз имкониятларини кўриб чиқиб, 70 болани қучоғига қабул қилди.

Яна бир бино

Юнусобод массивининг Мирзааҳмедов кўчасида 108 оилага мўлжалланган тўққиз қаватли турар жой биноси қад кўтарди. Объектда бинокорлик ишларини 3-уйсозлик комбинатига қарашли 2-қурилиш-монтаж бошқармасининг А. Демидов бошлиқ бригадаси аъзолари олиб боришди. Ҳозир бинога санитария-техника жиҳозлари ўрнатилмоқда. Бу коллектив ўн иккинчи беш йилликнинг тўртинчи йилини кўтаринки руҳда бошлаб ўтган ой план топшириқларини ортиғи билан адо этди.

«СССР 50 йиллиги номидаги Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида ёшларга касб ўргатиш ниҳоятда шарафли иш ҳисобланади. Зуҳра Қутлиёрова ана шундай олижаноб ишга бош қўшган мураббийлардан. Тажрибали ишчидан ўз касбининг дастлабки сирларини ўрганган Н. Туранқулова ҳам бугун мустақил меҳнат қиляпти. У смена топшириқларини мунтазам равишда ортиғи билан адо этишга эришяпти. Маҳсулот силлиқловчиси 18-цехнинг умумий натижаларига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшяпти.

СУРАТДА: З. Қутлиёрова (чапда) ва Н. Туранқулова.

Р. Шарипов фотоси.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ТАШКИЛИЙ-ПАРТИЯВИЙ ВА КАДРЛАР БИЛАН ИШЛАШ КОМИССИЯСИДА

Янгича ёндошув

Турли йўналишлар бўйича комиссияларнинг ташкил этилиши — партиявий ишнинг янги кўринишларидан биридир. Куни-кеча Тошкент шаҳар партия комитети ташкилий-партиявий ва кадрлар билан ишлаш комиссиясининг мажлиси бўлди.

Партия ташкилотлари жанговарлигини ошириш, партия сафларини шакллантириш ва мустаҳкамлаш, қайта қуришнинг муҳим участкаларига партия раҳбарлиги самарадорлигини ошириш, танқидий мулоҳазалар ва таклифларнинг, партия қарорларининг амалга оширилиши устидан назорат сиёсий ислоҳот доирасида комиссия фаолиятида асосий ўринни эгаллайди.

Комиссия мажлисида таъкидланганидек, шаҳар партия ташкилотининг ташкилий-партиявий ва кадрлар билан ишлаш долзарб масалаларини ўрганишга, тегишли йўналишлар бўйича аниқ тавсияномалар ишлаб чиқишга, шаҳар партия ташкилотлари секретарлари советининг, комиссия ҳузуридаги методика кенгашининг фаолиятини мувофиқлаштириш ва ташкил этишга алоҳида эътибор берилиши керак.

Бошланғич партия ташкилотларининг шаҳар партия комитети аъзолари ва аъзоликка кандидатларига бириктириб қўйилиши янгича ёндошувларни талаб қилади. Жумладан, улар ўртасида доимий ва амалий алоқа бўлиши лозим, деб таъкидланди мажлисда. Бу бошланғич партия ташкилотининг ишини пухта таҳлил этиш, мазкур коллективнинг партия активига шошилинч равишда методик ва амалий ёрдам кўрсатиш, илғорлар тажрибасини кенг тарғиб қилиш имконини беради. Бундан ташқари, ишнинг бундай кўриниши қуйи бўғин коммунистларига ҳам сайланма органлар аъзоларининг фаолиятини, уларнинг умум ишига қўшаётган ҳиссаларини муносиб баҳолаш имконини беради. Зеро, бошланғич партия ташкилотларига бириктириб қўйилган шаҳар партия комитетининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари биргина текширувчилик вазифасини бажарибгина қолмай, «ўз» партия ташкилотларининг ҳаётида фаол ва бевосита иштирок этишлари мумкин. Масалан, улар раҳбар кадрлар резервини шакллантириш ва танлаш бўйича конкурс комиссияси таркибига сайланишлари, юқори партия органининг вакили сифатида гражданларни шахсан қабул қилишлари мумкин ва ҳоказо.

Яна шуни таъкидлаш кераккки, мазкур комиссия катта ҳуқуқларга ва имкониятларга эга бўлади: у шаҳар партия комитетининг ташкилий бўлими, унинг секторлари фаолиятини йўналтиради, мувофиқлаштиради ва назорат қилади, зарур ҳолларда бу ишга олимларни ва халқ хўжалиги мутахассисларини жалб этади. Шундай қилиб, эндиликда илгаригидек аппарат эмас, унинг сайланма органи етакчилик мавқеига эга бўлади.

Мажлисда, шунингдек ташкилий-партиявий ва кадрлар билан ишлаш комиссияси тўғрисидаги низом тасдиқланди, резерв рўйхати кўриб чиқилди ва тасдиқланди, комиссия ва секцияларнинг рабарлари сайланди, қатор бошқа масалалар муҳокама қилинди.

З. МАДАЛИЕВА.

Бошга кулфат тушганда

Бошқирдистонда содир бўлган оғир авария тўғрисидаги шум хабар совет кишиларининг дилини ўртаб юборди. Ҳали яқиндагина бўлган фожиалар дарди аримасдан туриб бошга яна бир кулфат тушди. Мана, мамлакат аҳли яна бошига кулфат тушган кишиларнинг қисматини енгиллаштириш учун қўлдан келган барча ишларни қилишга шошилмоқда.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Раиси М. С. Горбачев ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков 4 июнда кун бўйи Бошқирдистон АССР ва Челябинск областида бўлдилар. Улар вертолётда неча юзлаб кишиларнинг ёстиғини қуритган фожиа рўй берган жойга келдилар. Кеча кечасиёқ тузилган ҳукумат комиссияси раиси ва аъзоларининг, мутахассисларнинг, шунингдек газсимон булутнинг портлаши, шундан кейин эса ёнғин чиқиб кетишини ўз кўзи билан кўрган шу ерлик одамларнинг маълумотлари тингланди. Бу манзарани кўрган кишининг эти жунжикиб кетади.

Маҳаллий аҳоли, Уфа, Москва, Челябинск ва бошқа шаҳарлардан келган медиклар, ҳарбий вертолётчилар, Совет Армияси ва ички қўшинларнинг солдат ва офицерлари авариядан кейинги дастлабки соатларданоқ қутқариш ишларини бошлаб юбордилар ва тонг отгунча ҳамма озор чеккан кишилар касалхоналарга олиб кетилди.

М. С. Горбачев ҳукумат комиссияси билан учрашганида мазкур комиссиянинг икки асосий вазифасини белгилаб берди: тирик қолганларга самарали ёрдам бериш, шунингдек, ҳалок бўлганлар ва зарар кўрганларнинг бу ерга етиб келган қариндошлари ва яқинларини қабул қилиб олиш, жойлаштириш, уларни зарур ахборотдан бохабар қилиш керак.

Совет раҳбарлари Челябинск область Аша шаҳридаги касалхонага ва Уфадаги куйган одамлар даволанадиган марказга боришиб, озор чеккан кишилар билан суҳбатлашдилар, улар қандай даволанишаётгани билан танишдилар. Беморларга яхши қарашаётгани учун врачларга ва барча медицина ходимларига миннатдорчилик билдирдилар.

Уфа ва Аша шаҳарларида маҳаллий аҳоли билан суҳбатлар бўлди. Бу учрашувларда рўй берган фалокат ҳақида гаплашилди, лекин суҳбат шу билангина чекланганн йўқ. Одамлар қайта қуриш, СССР халқ депутатлари съезди ишига тааллуқли ўз уй-ташвишлари, орзу-умидлари ҳақида ҳам гапирдилар.

Ишлаб чиқариш ва транспортдаги интизомнинг пастлиги ва бепарволик, технология интизомининг бузилаётгани, меҳнат коллективларида ўзаро талабчанликнинг йўқлиги сабабли оғир оқибатлар келиб чиқаётганлиги ва ҳатто кишилар нобуд бўлаётганлиги халққа, мамлакатга жуда қимматга тушаяпти-ку? Одамлар кўпроқ ана шу саволни беришди.

М. С. Горбачев масъулиятсизлик ва бепарволикка қарши ялписига курашиш лозимлигини таъкидлади, бундай курашни фақат марказдангина олиб бориш мумкин эмас, чунки ҳар бир киши ёнига назоратчи қўйиб бўлмайди. Меҳнат коллективлари, партия ва жамоат ташкилотларининг изчил куч-ғайратлари зарур. Фақат жамоатчилик фикрининг куч-қудратигина бизнинг ана шу оғир ва тоқат қилиб бўлмайдиган касалимизни даволаши мумкин. М. С. Горбачевнинг ана шу масала хусусидаги фикр-мулоҳазаларини уфаликлар қизғин маъқуллашди.

Бошқирдистондаги авария ҳаммамизга яна бир карра, эҳтимолки, биздаги энг катта муаммо, яъни мамлакатдаги экологик вазиятни эслатди. Давлат бу муаммони ҳал этиш учун тобора кўп иш қилмоқда, деди Михаил Сергеевич, давлат бундан буён ҳам йил сайин инсон яшаётган муҳитни асраш, турмушимизга халал бераётган ноқулай оқибатларни бартараф этиш учун кўпроқ иш қилаверади.

Бошқирдистон АССР ва Челябинск областига қилинган сафарда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, РСФСР Министрлар Советининг Раиси А. В. Власов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР мудофаа министри Д. Т. Язов, СССР соғлиқни сақлаш министри Е. И. Чазов ҳам қатнашдилар. Совет раҳбарларига КПСС Бошқирдистон область комитетининг биринчи секретари Р. Х. Ҳабибуллин, Бошқирдистон АССР Министрлар Советининг Раиси М. П. Миргазямов, КПСС Челябинск область комитетининг биринчи секретари Н. Д. Швирев, Челябинск область ижроия комитетининг раиси Б. М. Исаев ҳамроҳ бўлдилар.

(ТАСС).

Дўст ва тотув бўлиб яшайлик

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲНАТКАШЛАРИГА, БАРЧА АҲОЛИСИГА МУРОЖААТНОМА

Азиз ўртоқлар! Дўстлар! Ака-укалар ва опа-сингиллар!

Қалбларимиз қайғу-алам билан тўлиб-тошди. Қасддан чиқарилган беъмани фожиа инсонлар ҳаётига зомин бўлди, Фарғона тупроғини қонга белади. Ўзбеклар, тожиклар, руслар ва месхити турклари қадимдан дўст-аҳил ва биродарларча яшаб келаётган бир қанча аҳоли пунктида 3—4 июнь кунлари социалистик қонунчиликни ҳам, совет халқлари дўстлиги ва қардошлиги мана шу анъаналарининг ўзини ҳам қўпол равишда поймол этган воқеалар содир бўлди. Экстремистларнинг жиноий гуруҳи миллатлараро негизда тартибсизлик келтириб чиқарди. Бизнинг энг бебаҳо бойлигимиз бўлмиш одамлардан ўч олиш билан бир вақтда бебошликлар қилинди. Спиртли ичимлик ва наркотик моддалар истеъмол қилиб қутурган безорилар қўлида одамлар ҳалок бўлишди. Аҳоли ўртасида ва қон тўкилишининг олдини олишга ҳаракат қилган ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларининг орасида азият чекканлар кўп.

Вазият одатдан ташқари чоралар кўрилишини тақозо этди. Жамоат тартибини сақлаш вазифаси милиция органлари ва СССР Ички ишлар министрлиги ички қўшинлар бўлинмаларининг зиммасига юклатилди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан бир қанча аҳоли пунктларида комендантлик соати жорий этилди. Республика ҳукумат комиссияси тузилди ва у иш олиб бормоқда, синчиклаб тергов ўтказилмоқда. Айбдорлар аниқланади ва совет қонунларига мувофиқ жуда қаттиқ жазо оладилар.

Кўрилган қатъий чоралар натижасида вазият асосан барқарорлашди. Аммо жудоликнинг ўрнини тўлдириб бўлмайди. Бизнинг бутун тинчликсевар, меҳмондўст халқимизнинг қалби қайғу-аламдан изтиробдадир, унинг учун интернационализм ва яхши қўшничилик, дўстлик ва ягона оила туйғуси қуруқ сўз эмас, балки кўп миллатли Ватанимизнинг бутун тарихи мобайнида машаққат билан эришилган жонли воқеликдир.

Мана шу фожиали дамларда биз республиканинг барча меҳнаткашларига, сизларнинг қалбингиз ва юксак гражданлик туйғунгизга мурожаат қиламиз. Бугунги кунда коммунистлардан, республикада яшовчи ҳар бир кишидан халқнинг интернационал анъаналарига, гражданлик бурчига содиқлигимизни амалда намоён этиш, ўз халқимиз ва унинг кўп асрлик тарихи олдида юксак масъулиятимизни англаш талаб этилади. Ҳар бир киши республикамизда яшовчи ҳар қандай миллат, элат ва миллий гуруҳлар вакилларининг ҳаётий манфаатларига масъулиятсиз кишилар зарба беришининг олдини олиш, одамларни жамиятни янгилаш учун ҳужумкор ҳаракатимизда жипслаштириш учун имкони бўлган барча ишларни қилиши лозим.

Бизнинг бирлигимиз ҳаммага ҳам маъқул бўлмаяпти. Экстремистлар қайта қуриш ва ошкоралик шиорларини рўкач қилиб, миллий ўзлигини англаш кучаяётганлигидан ўзларининг машъум ниятлари йўлида сурбетлик билан фойдаланмоқдалар, ўзларининг сафсатабозликдан иборат баёнотлари билан одамларнинг бир қисмини стихияли, пухта ўйланмаган ҳаракатларга оғдиришга уринмоқдалар. Аммо меҳнаткашлар манфаатларининг совет халқлари кўп миллатли оиласининг негизи бўлган ва ҳеч шубҳа йўқки, бундан буён ҳам негизи бўладиган дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини узишга беҳуда уринишлар билан ҳеч бир умумийликка эга эмас.

Бутун совет халқига, ҳар бир миллат вакилларига тааллуқли кўпгина муаммолар ўтмиш йиллардан тўпланиб келди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати КПССнинг қайта қуриш жараёнларини чуқурлаштиришга қаратилган стратегик йўлини изчил амалга ошира бориб, мавжуд сиёсий, иқтисодий, социал, экологик муаммоларни ҳал этиш учун, совет кишиларига муносиб бўлган турмуш ва меҳнат шароитини вужудга келтириш учун фаол чоралар кўрмоқдалар.

Бироқ халқнинг айрим такаббур арбоблари жамоатчилик онгига сингдиришни истаётган чинакам орзу-ўйлари тўғрисидаги сохта тушунчалар, халқ бахтсизлиги эвазига сиёсий «обрў» орттиришга интилаётган кимсаларнинг экстремистик васвасаси барча софдил кишиларнинг, Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир меҳнаткашнинг ўз вақтида зарбасига учраши керак.

Жиддий ва шафқатсиз сабоқлар яна бизларга бу ишни беъмани ғалаён бошланиб, заминимизда қон тўкилиб, гуноҳсиз кишилар қонга беланмасдан олдин амалга ошириш кераклигини эслатади.

Биз аминмизки, бундай вазиятда келажак олдида ҳар бир оила, оналар ва оталар, сизларнинг зиммангизга катта масъулият тушади. Ўз фарзандларимизни қизиққонликдан, енгилтак ва беъмани ҳаракатлардан сақлайлик.

Корхоналар ва ташкилотлар, колхозлар ва совхозлар, муассасалар ва ўқув юртларининг раҳбарлари, партия, касаба союз, комсомол ташкилотларининг активлари, сизларга ҳам ана шундай ишонч билан мурожаат қиламиз. Меҳнат коллективлари ёшларнинг муддаоларидаги самимиятни чиркин ҳиссиётлардан ҳамиша фарқлай олганлар. Мана шундай таҳликали кунларда бетараф кузатувчилар бўлмангиз, коллектив ақл-идрок ва самимий саховатни бугунги кунда умумий хонадонимиз бошига тушган мотам сингари воқеалар рўй беришига ҳеч қачон йўл қўймаслик учун сафарбар этингиз.

Биз аҳволнинг мураккаблигини тушуниб, республиканинг коммунистлари, меҳнаткашлари, барча аҳолиси ўзбек халқининг энг яхши инсонпарварлик анъаналари руҳида донолик ва ақл-идрок, соғлом фикрни намоён этишига ва қайта қуришни, муштарак социалистик қадриятларимизни, интернационал қардошлигимиз ва бирлигимизни ҳимоя қилишига ишонамиз. Азиз ўртоқлар, ҳамюртларимиз хонадонларига тезроқ осойишталик ва яхши қўшничиликнинг қайтиши ҳар биримизга боғлиқдир. Бу республикада, бутун мамлакатда турмушни янгилашнинг машаққатли вазифаларини тезроқ ҳал этиш учун ҳам зарурдир.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

Тошкент шаҳар Советн ижроия комитетида

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети жамоатчи тартибни сақлаш пунктлари ишининг кўриги якунлари тўғрисидаги масалани муҳокама қилди.

Кўрик мобайнида жамоатчи тартибни сақлаш пунктларининг фаолияти муайян даражада жонланганлиги қайд этилди. Шаҳарнинг кўпгина районларида шаҳар аҳолиси ўртасида олиб борилаётган ташкилий ва тарбиявий ишларнинг самарадорлиги ошди. Кўрикни ўтказишга айниқса Ҳамза, Киров ва Куйбишев районларида катта масъулият билан ёндошдилар. Мазкур районларда жамоат пунктларини ташкилий ва сифат жиҳатидан мустаҳкамлаш, ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш органлари билан ҳамкорлик, уларнинг фаолиятида социалистик қонунчиликка қатъий риоя қилишга доир амалий тадбирлар кўрилди.

Шу билан бирга жамоатчи тартибни сақлаш пунктлари кўригининг якунлари Ленин, Фрунзе, Октябрь Чилонзор районларининг жамоатчи тартибни сақлаш пунктлари фаолиятида қайта қуриш рўй бермаганлигини ҳам кўрсатди. Ушбу районларда кўрикка якун чиқарилмаган.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети кўнгилли дружиначилар Тошкент шаҳар штаби таклифини қабул қилди ва кўрик якунлари бўйича биринчи ўринни ҳамда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини, дипломи ва пул мукофотини Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг жамоатчи тартибни сақлаш пунктига (Ҳамза райони) беришга қарор қилди.

Иккинчи ўрин билан кўчма вимпел, диплом ва пул мукофоти Куйбишев район жамоатчи тартибни сақлаш пунктига, учинчи ўрин билан диплом ва пул мукофоти Акмал Икромов районидаги 12-жамоатчи тартибни сақлаш пунктига берилди.

Халқ депутатлари район Советларининг ижроия комитетларига жамоатчи тартибни сақлаш пунктлари шаҳар кўригининг якунларини таҳлил қилиб чиқиш ва уларнинг ишида аниқланган камчиликларни тугатиш юзасидан таъсирчан чора-тадбирларни кўриш таклиф этилди.

Қалб амри билан

Ўзбекистон ССР Қизил ярим ой жамияти аъзолари темир йўлнинг Челябинск—Уфа участкасида содир бўлган фожиали воқеаларни эшитганида диллари ўртаниб кетди.

Ўзбекистон ССР Қизил ярим ой жамиятининг Марказий Комитети раҳм-шафқат ва инсонпарварлик удумига садоқатли эканини кўрсатиб, РСФСР Қизил крест жамияти Марказий Комитети номига ҳамдардлик телеграммасини юборди ва жамият барча зарур воситалар билан ёрдам беришга тайёр эканлигини изҳор қилди, озор чекканларга моддий ёрдам бериш учун дастлабки 10 минг сўм ўтказилди.

Кимки қалб амри билан ҳалок бўлганларнинг оилаларига ёрдам беришни истаса, жамиятнинг **Тошкент шаҳар Киров уй-жой социал банкидаги 000700378, код 734321 счётига пул ўтказиши мумкин.**

(ЎзТАГ).

Республика раҳбарлари Фарғона областида

3—4 июнь кунлари Тошлоқ районида ва Марғилон шаҳрининг Комсомольск посёлкасида рўй берган фожиали воқеалар муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. И. Иброҳимов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров, республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. И. Огарок, шунингдек Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ш. М. Йўлдошев Москвадан — СССР халқ депутатлари съездидан Фарғона областига келдилар.

Республика раҳбарлари область коммунистлари билан, меҳнаткашларнинг вакиллари билан учрашдилар. Экстремист ва безори унсурлар чиқарган можарони бартараф этишга оид тадбирлар, вазиятни нормаллаштириш, ҳамма жойда жамоат тартибини мустаҳкамлаш йўллари муҳокама қилинди.

Ахборотлар тингланиб, Фарғона областида ишлаётган ҳукумат комиссиясининг навбатдаги вазифалари белгиланди, азият чекканларга зарур ёрдам кўрсатиш билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилди.

Шу ташвишли кунларда СССР халқ депутати, Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний бошқармаси ҳайъатининг раиси муфти Муҳаммадсодиқ Муҳаммадюсуф Фарғона областида бўлди.

СССР ички ишлар министри В. В. Бакатин 5 июнь куни Фарғона областига келди.

(ЎзТАГ).

СССР халқ депутатлари съездида

Депутат А. А. Коршунов нутқи

В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг бригадири, Ўзбекистон ССР, Тошкент шаҳри

(СССР касаба союзларидан)

Ўртоқ раис, депутат ўртоқлар! Азиз ватандошлар! Мен аппаратнинг — 140 миллион кишилик аппаратнинг — совет касаба союзларининг вакилиман. Мен 20 миллион кишидан ҳам кўпроқ совет коммунистлари армиясининг вакилларидан бириман. Мен ўз нутқимни бу ерда гапирмоқчи бўлганимдан бошқа нарсадан бошлашга мажбур бўляпман.

Баъзи нутқларда СССР Конституциясининг 6-моддасида ёзиб қўйилганидек, КПСС совет жамиятининг раҳбар ва раҳнамо кучи, унинг сиёсий системаси ўзаги эканлиги барча кулфатларимизнинг, барча бахтсизликларнинг бош айбдори, деган фикрни ўтказишга уринилмоқда. Бу айниқса кўп сонли митингларда яққол намоён бўлмоқда. Мен ҳам ана шундай митинглардан баъзиларида қатнашдим. Айрим нотиқларнинг нуқтларида партия мамлакатга раҳбарлик қилишдан четлаштирилсин, коммунистлардан жисмоний ўч олинсин, деган очиқдан-очиқ даъватлар янграмоқда. Ҳеч кимдан жисмоний ўч олиш керак эмас, биз бу даврдан ўтганмиз, оталаримиз ва боболаримиз бу даврни бошидан кечиришган. Одамларнинг эътиқоди учун улардан жисмоний ўч олиш мумкин эмас, аммо раҳбарликдан четлаштириш керак, лекин партияни эмас, балки партияга суқилиб кириб олган, партия билетини ниқоб қилиб қайта қуришимизни тўхтатиб қўйиш учун очиқ ва яширинча ҳамма ишни қилаётган кишиларни четлаштириб қўйиш керак. **(Қарсаклар).**

Қарсаклар чалманглар, ўртоқлар. Акс ҳолда белгиланган регламентда гапимни тугата олмайман ва мендан минбардан тушишни сўрашади. Яхшиси кейин қарсак чаласизлар.

Ҳа, мамлакатимиздаги бошқа жамоат ташкилотлари каби партия ҳам янгиланишнинг қийин даврини бошидан кечирмоқда, мамлакатимиз ҳаётидаги ўз ўрнини қайтадан идрок этмоқда. Биз бу съездга қандай аҳволда келган бўлсак, ана шу аҳвол учун, экономикадаги ўпирилишлар учун, сиёсий соҳадаги ўпирилишлар учун, танглик, миллатлараро муносабатларнинг кескинлашуви, молиявий системанинг барбод бўлиши учун ва бошқа кўп аҳвол учун партия, ҳар бир коммунист маълум даражада жавобгардир. Бунинг учун коммунистлар жавобгар бўладилар, албатта. Аммо депутат ўртоқлар, шу залда 1935 коммунист депутат ўтирибди, бу барча депутатларнинг 86 процентини ташкил қилади. Жамиятимизни қайта қуриш ғоясини, ленинча принципларга қайтиш, демократиялаш, ошкоралик ғоясини, демократик, ҳуқуқий давлатни барпо этиш ғоясини Коммунистик партия, унинг раҳбарияти олға сурмадими, ахир? 1985 йилнинг апрели туфайли, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси туфайли сайлов ўтказиш мумкин бўлганлигини, натижада биз шу ерда, залда ўтирганлигимизни, ниҳоят ушбу съездни ўтказиш мумкин бўлганлигини унутишга ҳаққимиз борми? Жамиятимизнинг, барча халқ оммасининг сиёсий, гражданлик жиҳатидан уйғонишига, ҳар қандай эътиқодни эркин баён этиш ва ҳимоя қилиш имкониятига партия бўлмаса, ким йўл очиб берди?

Бизнинг буюк ва айни пайтда фожиали тарихимизни ўчириб ташлашга уринувчи кучлар бор, улар реал кучлардир. Ана шу кучлар иттифоқимизни ажратиб ташлашга, мамлакат харитасини ўзгартиришга, мамлакатимизни тартибсизлик ва ўзаро нифоқ ботқоғига итариб юборишга ва анархия ҳамда бошбошдоқликнинг лойқа сувидан фойдаланиб, сиёсий обрў орттиришга уринмоқдалар. Улар жафокаш халқимизнинг манфаатлари тўғрисида ҳатто ўйламайдилар ҳам, улар ҳокимиятга интилмоқдалар. Уларнинг мақсадлари бутунлай бошқа. Нина Андрееванинг, «Хотира», «Демократик иттифоқ»нинг демократияга ҳеч қандай алоқаси йўқ.

Депутатларнинг Москва группаси тўғрисида икки оғиз гапирмоқчиман. Баъзи бировлар уларни ҳам нима учундир юқоридаги кучлар категориясига киритишга уринмоқдалар, бу нотўғри. Мен шундай дейман ва фикримни кўп депутатлар қўллаб-қувватлайдилар, деб ўйлайман. Москвалик ўртоқларнинг иши лоқайд бўлмаслик нақадар муҳимлигини тушуниб олишимизда бизга кўп жиҳатдан ёрдам бермоқда. Болтиқбўйи республикалари делегацияларидан парламентаризмни, парламентаризм маданиятини ўрганмоқдамиз. Бунинг учун сизларга катта раҳмат. **(Қарсаклар).**

Мамлакатимизда революция рўй бермоқда, бинобарин контрреволюция ҳам мавжуд. Ҳар нарсани ўз номи билан аташ керак. Съезднинг вазифаси революцияни ҳимоя қилишдан, қийинчилик, уқубатлар билан туғилаётган мамлакатни янгилашни сўл кучлар ҳам, ўнг кучлар ҳам барбод этишига йўл қўймасликдан иборат. Афсуски, қайта қуриш жараёни муқаррар тус олгани йўқ.

Бинобарин биз, мамлакатдаги олий ҳокимият органи, ана шу барқарорлик механизмини ишлаб чиқишимиз, яратишимиз лозим. Шахсан мен мамлакатимизнинг эндигина сайланган президенти қайта қуришнинг ўзи таклиф қилган ва бутун жамиятимиз қўллаб-қувватлаган ғояларини, ҳуқуқий давлатнинг ўша муҳим тузилишини бутунлай эркин амалга ошира олмайди, деб хавфсирамоқдаман. Бу фикрим хато бўлиб чиқса хурсанд бўлардим. Лекин бир ўзим шундай ўйлаётганим йўқ.

Президентимизга одамларимизнинг орзу-умидларини амалга оширишга имкон бермаётган кучлар бор. Бу ҳеч бўлмаса қайта қуришнинг аниқ ва равшан концепциялари Министрлар Советидан тортиб, район ижроия комитетларигача ҳамма босқичларда кўпдан-кўп ҳужжатлар орасида қолиб кетаётганида намоён бўлмоқда. 1964 йил октябри такрорланишига йўл қўймайдиган механизмни яратиш керак. Мамлакат президентини съезд сайлади, уни ана шу ишдан фақат съездгина бўшата олади. Мамлакат президентини съезд сайлади. Бинобарин, президент съезд олдида ҳисоб бериши керак. Кўп сонли шахсга сиғинишларнинг сталинча ёки брежневча вариантларини такрорлаш мумкин эмас. Горбачев бунга мойил бўлмаса ҳам керак. Аммо ҳар ҳолда биринчидан, у ҳам абадий эмас, иккинчидан эса энг муҳими — яхши подшо ёки яхши раҳбар эмас, балки қонун ишлаши керак. **(Қарсаклар).**

Амалда ҳокимият бир кишининг қўлида бўлганлиги жамиятимиз учун жуда қимматга тушди. Бутун ҳокимият бизнинг қўлимизда, халқ депутатлари съезди қўлида бўлиши керак. Мен касаба союзларидан депутат қилиб сайланганман. Шу сабабли барча депутатларнинг фаолияти, айниқса касаба союздан сайланган депутатлар группасининг фаолияти пировард натижада меҳнаткашларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга, экономикани соғломлаштиришга, жамиятимиз барча табақалари муносиб, тўқ ҳаёт кечириши учун шароит яратишга қаратилиши керак, деб ҳисоблайман.

Ўртоқлар! Яқинда, шу ерда, Москвада юпун кийинган кекса аёлни учратдим (бундай аёлларни биринчи марта учратаётганим йўқ, уларни кўп марта кўрганман), у депутатлик нишонини кўриб менга бундай деди: «Нима, сизлар у ерда тўхтовсиз гапираверасизларми, ахир телевизорда пенсияга қўшимча ваъда қилишдику. Колхозда 30 йил ишладим. Неварамга қараб туришим учун ўғлим мени Москвага олиб келди. Кейин уларга кераксиз бўлиб қолдим, мени ўз ҳолимга ташлаб қўйишди. Марҳум эрим учун 36 сўм тайинлашган, бу пулга яшаб бўладими? Пенсияни кўпайтиришар, ҳеч бўлмаса тобут ва мотам куйлаги учун пул тўпларман деган эдим, ўша кунга ҳам етмайдиганга ўхшайман. Яхшиямки қўшнилар худо йўлига садақа қилишади, баъзи кийимларини беришади». Жамиятимиздаги барча қийинчиликларни бошидан кечирган ва шу қадар мушфиқ кампирнинг гапларини эшитиб, уялиб кетдим, виждоним қийналди. Ана шу пенсия деб аталаётган ойига 50 сўмдан кам пулни биргина Москва шаҳрининг ўзида юз мингдан кўп пенсионер олмоқда. Бутун Совет Иттифоқида бундай одамлар 10 миллиондан ҳам кўплиги даҳшатдир.

Нарх-наво тўхтовсиз ошиб бормоқда, арзон моллар ғойиб бўлмоқда, уларнинг сифати ёмонлашяпти. Магазин пештахталари тобора қуриб бораётганини кўриб турибмиз. Статистика маълумотларига қараганда, товарлар ва хизматларга тўланмаган ва қондирилмаган талаб 70 миллиард сўмликка етди. Бу — статистика маълумоти. Бизда статистика ҳамма ишни қила олади. Аммо олимларимизнинг ҳисоблашларича, бу рақам 100 миллиард сўмдан ошиб кетди. Расмий маълумотларга қараганда пул йилига беш процент атрофида қадрсизланмоқда. Реал даромадларчи? Давлат статистика комитети сўнгги уч йил ичида реал даромадлар 8,3 процент ошди, деб дадил айтмоқда.

Яна бир савол бор: кимларнинг даромадлари ошди? Деярли ҳеч иш қилмай ҳаддан ташқари катта фойда олиш имконияти пайдо бўлди. Иккинчи томондан эса, юқори хўжалик органлари давлат корхоналари ишчиларининг иш ҳақини бир даражада ушлаб туришга уринмоқдалар. Аҳолининг бир қисми ваҳимага тушиб қолди. Туз, гугурт, совун каби товарларнинг, жумладан, мамлакатимиз пойтахти Москва шаҳрида ҳам йўқ бўлиб кетишини мутлақо тасаввур қилиб бўлмайди. Буни турғунлик йиллари билан изоҳлаб бўлмайди, буни соғлом фикр билан изоҳлаб бўлмайди.

Шаҳарларга ва бутун-бутун регионларга экология фалокати яқинлашиб келмоқда. Мен бу ерда айтилган гапларни такрорламайман. Бу ҳақда Совет Ўзбекистонининг, Совет Қорақалпоғистонининг вакили жуда яхши гапирди. СССР соғлиқни сақлаш министри ўртоқ Чазов қасам ичиб ваъда берганига қарамай, халқимизнинг саҳат-саломатлигини яхшилаш учун ҳеч иш қилинмаяпти. Ҳозир ана шу жиддий камчиликларни турғунлик даври билан изоҳлаб бўлмайди. Планлаштиришдаги, бошқаришдаги ўпирилишлар, хўжалик механизмининг мукаммал эмаслиги яққол кўриниб турибди.

Шу муносабат билан СССР Министрлар Советининг Раиси депутат Николай Иванович Рижковга оғзаки депутатлик сўрови билан мурожаат қиламан: ҳукуматимизнинг мамлакатни юз берган шармандали аҳволдан олиб чиқишга доир аниқ-конкрет программаси борми? Нима учун экономиканинг давлат секторида иш ҳақи амалда беш йилликнинг охиригача ўзгартирилмайди, ахир бу билан ҳали туғилиб улгурмаган хўжалик ҳисобини кўмиб қўйишдику? Давлат секторида ишлаб чиқаришда пайдо бўлган танг жойларнинг ўрнини тўлдириши, бозорни зарур товарлар ва хизматлар билан тўлдириши лозим бўлган кооперациямиз нима учун ҳозирги вақтда кўп ҳолларда бизнинг иқтисодий қийинчиликлардан текинхўрларча фойдаланмоқда? Аслини олганда кооперация ўша Давлат статистика комитетининг маълумотларига қараганда ўтган йили 6 миллиард сўмлик товар ишлаб чиқарди ва хизмат кўрсатди — бу чакана пул эмас — лекин кооперация ички бозоримиздаги аҳволни заррача ҳам яхшиламади. Ҳозирча биз фарзандларимизни, бошқаларни ҳам маънавий жиҳатдан бузаётган шубҳали суратлар ва шакллар билан тўлдирилган дўконлардан бошқа нарсани кўрмаяпмиз. Ҳозирча давлат корхоналарида ишлаб чиқарилган майкаларга тегишли тамғалар босилиб, сурат солиниб, уч баравар қимматига сотилмоқда. Сохта кооператорларга (мен ҳамма кооператорларни сохта кооператорлар деб атай олмайман, уларнинг орасида ҳалоллари ҳам бор) давлат савдосидан гўшт ва бошқа камчил молларни сотиб олманглар, деб қачонгача ялинамиз? Лекин «Васка эшитяпти-ю оғзи тинмаяпти» деган нақлдагига ўхшамоқда. Менимча, бу аҳволдан чиқишнинг икки йўли бор: ёки Васкани ҳайдаб юбориш керак ёки ошпазни алмаштириш керак. **(Қарсаклар).** Меҳнаткашлар — кооперация тарафдори, аммо халқ манфаатларига хизмат қиладиган, Ильич орзу қилган цивилизацияли кооперация тарафдоридир.

Нархлар давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ Коминнинг, истеъмолчиларнинг ҳуқуқлари имкониятларига путур етказмай туриб, нарх белгилашни ислоҳ қилиш зарурлигини ёқлаб чиқаётган кўпгина ҳурматли олимларимиз — Абалкин, Аганбегян, Заславская ўртоқларнинг жуда кўп нутқлари ва мақолалари ҳозирча ҳеч қандай яхшиликка олиб боргани йўқ. Айни чакана нархларда маҳсулот ишлаб чиқувчиларнинг зўравонлиги тобора кўпроқ даражада намоён бўлмоқда. Чакана нархларга риоя қилиш сиёсати қаерда амал қилмоқда? деб сўраш ўринли бўлур эди. Ўртоқ Павлов, ҳозирча сизнинг сиёсатингиз совет меҳнаткашларининг шусиз ҳам чўнтагига салбий таъсир қилмоқда. Ўз бюджетимга қараб баҳо беришим мумкин: оилада уч кишимиз, уч киши учун 600 сўм маош етарли. Маош кўпаймаяпти, оиламда сўнгги 2-3 йил ичида турмуш қиймати ўртача 25—30 процент ошди.

Меҳнаткашларнинг манфаатларини ҳимоя қиладиган касаба союз депутатлари группасининг вакили бўлган ишчи депутат сифатида мамлакатдаги фавқулодда иқтисодий вазиятни ҳисобга олиб, СССР Олий Советининг биринчи сессиясидаёқ пенсия тўғрисидаги қонунни ва уни 1990 йил 1 январидан бошлаб босқичма-босқич кучга киритишни кўриб чиқишни талаб қиламан. Ҳозиргина бу ерда бир ўртоқ гапирди, унинг гапларини ачинмай тинглаб бўлмайди, биринчи навбатда, энг аввало ишчилар, хизматчилар, инвалидлар, Улуғ Ватан уруши қатнашчиларининг пенсиялари миқдорини ошириш, пенсиянинг энг кам миқдорини яшаш учун зарур энг кам миқдорга етказиш керак. Ана шу миқдорга ҳамиша риоя қилиниши ҳамда пул қадрсизланиши ва нарх-навонинг ортишига қараб ана шу миқдорни кўпайтириб бориш механизмини вужудга келтириш керак.

Депутат ўртоқлар! Совет халқи биздан, шу съезддан энг долзарб масалаларга доир конкрет қарорларни кутаётганлигини эътиборга олишимиз лозим. Совет халқи биздан, съезддан шиорлардан иборат бўлмайдиган, балки конкрет масалага доир конкрет топшириқдан иборат бўладиган қайта қуришнинг диспетчерлик графигини олиб қайтишимизни кутмоқда.

Мен мамлакатнинг Олий Советига сайландим. Баъзи бировлар ишчилар синфини қандайдир оми одамлар деб ҳисоблайдилар, мен бундай одам эмасман. Менинг айтадиган гапларим бор, съезднинг, Олий Советнинг кун тартибига ҳам киритадиган масалаларим бор, у ерда ҳимоя қиладиган ишларим ҳам бор. Шу ерда ҳозир бўлган бошқа ишчилар ва колхозчилар ҳам шундай қила оладилар, деб ўйлайман.

Ўртоқлар! Мен съездимизни жипслашишга чақираман. Бу ерда шахсий хусуматлар ва гиналар бўлмаслиги учун жипслашишга чақираман. Халқ биздан реал қарорларни ва реал ишларни кутмоқда. Чунки мамлакатимиз жар ёқасида турибди. **(Қарсаклар).**

Ваъдадан — ишга

СССР ХАЛҚ ДЕПУТАТИ, ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕКРЕТАРИ В. П. АНИШЧЕВ ЎЗТАГ МАХСУС МУХБИРЛАРИ С. ФЕНЮТИН ВА И. ХИСОМОВ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

— Съезд иш бошлагандан буён бир ҳафта ўтди. Таассуротларингиз қандай?

— Съезднинг ўзи шу қадар аҳамиятли ва шу қадар ёрқин воқеаки, уни бир хилда таърифлашнинг асло иложи йўқ. Унинг ниҳоятда демократиклиги, фикрларнинг янгилиги, хилма-хиллигига қарамай, бизни қаноатлантирмаётган жиҳатлар ҳам бор. Ўзаро айблашлар ҳам мавжуд бўлиб, «айбдорлар» қидирилмоқда. Иш тартибига доир масалалар ҳаддан ташқари кўп вақт олмоқда.

Съезддан кейин дарҳол одамларимиз бирон бир аниқ, амалий натижани ҳис этишларини истардим. Мана, биз муҳокамаларни тугаллаймиз, қарорлар қабул қиламиз, одамларга яна ваъдалар берилади. Очиғини айтганда одамларимиз гап-сўзлардан ва қуруқ ваъдалардан чарчашди. Нима учун бутун халқ революцияга отланган эди? Чунки истиқболни кўрган эди. Улуғ Ватан уруши тугагандан кейин ҳам истиқболни ўйлаб яшашди. Ҳамма — Сталин, Хрушчев, Брежнев ваъда бериб келди. Эндиликда қайта қуриш ваъда бермоқда, съезднинг ҳам қандайдир ваъдалар бериши турган гап. Аммо одамлар аниқ-равшан ҳаракатларни кутишмоқда. Масалан, съезддан кейин пенсионерларга ёрдам бериш учун маблағлар топилганида эди, бу дуруст иш бўларди.

Ҳали мамлакатда талайгина нозик нуқталар бор. Масалан, Қорақалпоғистонни олиб кўрайлик. Мен партия ва ҳукуматнинг Орол хусусида қабул қилган қарорлари билан чекланиб қолмасдим. Халқ депутатлари съезди қабул қиладиган қарор раҳм-шафқатнинг эзгу белгиси бўлиб қолиши — ҳар бир иттифоқдош республика Қорақалпоғистонда бирон нарса қуришга киришиши мумкин бўлур эди. Ёки автоном республикада зарур бўлган озиқ-овқат маҳсулотини у билан баҳам кўриши мумкин эди. Орол бўйида аёллар тўйиб овқат емасликлари, болаларини нормал эмиза олмасликлари тўғрисида қайғу-аламсиз гапирмасдан бўлмайди.

Фондлардан пул маблағларини, бинокорлик материалларини олиб, уларни якка тартибдаги қурилишга сарфлаш керак. Бу эса уй-жой муаммосини қотиб қолган нуқтадан силжитган бўлур эди. Чунки агар иш ҳозиргидек суръатлар билан давом этадиган бўлса, 2000 йилгача ҳар бир оилага алоҳида квартира беришимизга ишончим комил эмас.

Съезд тафаккурда кўп нарсани ўзгартирмоқда ва у тугагандан кейин анча нарсани идрок этиб олишга тўғри келади. Сталинизм зулмидан азият чеккан кичик халқларга нисбатан халқ депутатлари аниқ-пухта, чуқур ўйланган қарорлар қабул қилишларини кутамиз. Яқинда мен қрим татарлар билан учрашдим ва бу халқнинг қонуний талабларини тўла-тўкис қўллаб-қувватлайман. Уларнинг масаласини, шунингдек месхити туркларининг масаласини ҳам ҳал этиш зарур. Ҳуқуқий давлатда ранжиган халқ бўлиши мумкин эмас. Бизнинг Ўзбекистонда яшаётган 250 минг қрим татар халқининг ҳис-туйғуларини писанд қилмаслик ҳам мумкин эмас. Съезд кўп нарсани ҳал этиши лозим. Бир қанча иттифоқдош республикаларнинг депутатлари муаммолар тўғрисида ўткир, аммо адолатли гапларни айтишмоқда. Съездга қадар мен Болтиқбўйи республикаларининг муаммоларига бир қадар ўзгача муносабатда эдим. Энди эса муҳокамадан кейин энг муҳим ва принципиал фикрларни танлаб олиб, шундай хулосага келасан киши: дарҳақиқат, республикалар ўз экономикасини ўзлари тиклашлари, ўз одамларини ўзлари боқишлари учун уларда регионал хўжалик ҳисоби керак, маблағларни қандай ишлаб топишни ўйлашлари лозим.

Масалалар эса анчагина йиғилиб қолган. Пахта етиштириш — Ўзбекистон учун энг муҳим масалаларнинг биридир. Биз ҳозирдаёқ беш миллион тонна пахта етиштириш тўғрисида дадил гапираётгандекмиз, аммо уни бизга қанча режалаштириб беришларини биз шу пайтгача ҳам билмаймиз.

— Съезд — залдаги ишгина эмас, унинг атрофидаги суҳбатлар ҳамдир. Халқ депутати сифатида сиз съезд программасидан ташқари ҳам бирон нарса қилишингизга тўғри келдими?

— Бунга шуни илова қилмоқчиманки, баъзибир кимсалар съезддагина эмас, бошқа жойларда ҳам депутатларни қандайдир фракциялар, категорияларга ажратиб қўйишга уринмоқда. Мен буни қабул қилмайман. Биз кучларни жипслаштиришимиз, бирликка эришишимиз лозим. Депутатларнинг кўпчилиги минбарда туриб шу ҳақда гапирмоқдалар. Аммо съезддан ташқарида ҳам делегациялар вакилларини турлича кўрсатишнинг кимгадир нафи борга ўхшайди. Зотан, гўё ўзбекистонлик депутатлар консерваторлар позициясида туришибди, съездда фаол ишлашмаяпти, деган фикр вужудга келмоқда. Бундай фикрни қатъиян рад этаман. Ҳар бир киши съезд ишидан, ҳар қандай делегациянинг, исталган депутатнинг фаолиятидан қониқмаслиги мумкин. Аммо биз телевизор экранларида ўзимизни кўз-кўз қилиш учун залда ўтирганимиз йўқ. Биз комиссияларда ҳам ишлаяпмиз. Масалан, мен ҳисоб комиссиясидаман. Парламентимизни сайлашганида биз овозларни ҳисоблайвериб, икки кечаю-кундуз ухламадик. Депутатларимиздан 10 киши съезд минбарида сўзга чиқди. Ўзбекистон делегациясининг фаол эмаслигини ким кўрибди экан?

Деярли ҳар биримиз министрликлар, идораларда бўламиз. Мен кеча ўз сайловчиларим қўйган муаммолар юзасидан Мудофаа министрлигида бўлдим.

Кўпгина депутатлар Москвадаги митингларда бўлиб, шунчаки бир четда турмай, балки фаол сўзга чиқдилар, ўз нуқтаи назарларини қаттиқ туриб ҳимоя қилдилар. Москва—Тошкент телекўприги ҳам ўтказилди, депутатлар сайловчилар билан мулоқотда бўлдилар. Олдинда меҳнат коллективларидаги учрашувлар турибди. Аммо асосий иш ҳали олдинда. Бугунги кунда ҳар бир депутатнинг вазифаси қайта қуришдаги ўз ўрнини белгилаб олишдир. Мен учун Орол ва унинг кулфатлари, экология муаммолари ҳамиша шундай иш бўлади. Бу билан қатъий бел боғлаб шуғулланаман, ўзимнинг бутун кучимни сарфлайман.

— Сўнгги савол. Бизда съезд иши давом этаётган бир ҳафта ичида кўпгина депутатлар жамиятнинг кўз ўнгида ғоят ўсди, деган таассурот вужудга келди.

— Бу табиий. Съезд — бир умрга қоладиган мактабдир. Чингиз Айтматов уни бизнинг цехимиз ёки қурилиш майдонимиз, деб тўғри айтди. Бу ерда келажак барпо этилмоқда. Уни эса ҳали ташкилий иш тажрибасига, давлат муаммолари билимига эга бўлмаган кўпгина ёшлар барпо этадилар. Ҳозир улар катта мактабдан ўтмоқдалар. Ана шу минбардаги тез ўтаётган нутқларнинг, оташин эҳтиросларнинг ҳаммаси одатдаги ишдир. Тўғри, бу нарса кўпни кўрган, тажрибага бой одамларга ҳамиша ҳам ёқаётгани йўқ. Аммо бир ҳафта ичида нуқтаи назарлар аста-секин бир-бирига яқинлашиб бораётганлигини кўрдим. Одамлар ҳам бир-бирига нисбатан самимийроқ бўлиб қолдилар. Кейинги кунларда айблашлар, қоралашлар камроқ эшитилмоқда.

Плюрализм — фикрларнинг хилма-хиллигидир, лекин шу фикрларни съезднинг ўзи аста-секин бир нуқтага йўналтирмоқда ва у қудратли кучга эгадир. Съездда қилинаётган ишлар халқда ўз ифодасини топмоқда. Халқ эса съезддан аниқ-равшан ҳаракатларни кутмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

3—4 июнь кунлари Фарғона область Тошлоқ районида ва Марғилон шаҳрининг Комсомольск посёлкасида кўпчилиги спиртли ичимликлар ва наркотик моддалардан маст ҳолатдаги бир группа безори ёшлар месхити турклари ғуж яшаб турган жойларда тартибсизлиқлар чиқаришди. Ички ишлар органларининг кучи билан ғайриқонуний ҳаракатларнинг пайини қирқиш чоралари кўрилди.

Бироқ тошлар ва ёнувчан қоришма солинган шишалар кўтариб олган жазавага тушган ёшларнинг бир қисми безорилик қилаверди. Милиция ходимлари, месхити турклари, бошқа гражданлар билан тўқнашувлар бўлди. Месхити туркларининг бир неча уйи ёндириб юборилди.

Тартибсизликлар натижасида турли оғирликда жароҳатланган 72 киши касалхонага ётқизилди, икки киши касалхонада вафот этди. Милиция ходимларидан саккиз киши шикастланди. Аҳолига анчагина моддий зиён етказилди.

Ички ишлар органлари вазиятни нормаллаштириш чораларини кўрмоқдалар. Жамоат тартибини ашаддий бузувчилардан 48 киши қўлга олинди. Шу факт юзасидан жиноий иш қўзғатилиб, тергов ўтказилмоқда.

Можарони бартараф этиш ва тегишли чоралар кўриш учун Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров бошчилигида ҳукумат комиссияси тузилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети бўлиб ўтган можаро муносабати билан чуқур таассуф билдирадилар ва вазиятни нормаллаштириш юзасидан қатъий чораларни кўрадилар. Жабрдийдаларга медицина ёрдами ва бошқа зарур ёрдам кўрсатилмоқда.

Партия ва совет органлари аҳолини ақл-идрок билан иш қилишга ва ўзини тута билишга, месхити туркларига нисбатан халқ анъаналарига мувофиқ меҳмондўстлик қилишга, ўзбек халқига хос бўлган дўстлик ва қардошлик туйғуларини тўла-тўкис намоён этишга даъват этмоқдалар.

Ўзбекистон меҳмонлари

Бенин Халқ революцияси партияси (БХРП) делегацияси Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турибди. Делегацияга БХРП Марказий Комитети қишлоқ хўжалик ва саноат бўлими мудирининг биринчи ўринбосари Азодигбеу Кодио Франсуа бошчилик қилмоқда.

5 июнь куни меҳмонлар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилиндилар. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетида ҳам суҳбат бўлиб ўтди.

Делегация аъзолари Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар.

* * *

Газета редакторлари Америка жамияти делегацияси Ўзбекистон билан танишиб бўлди. Меҳмонлар Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасига, музейларга бордилар. Улар Самарқанд шаҳрининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар. Республика меҳнаткашлари билан учрашувлар ҳамда суҳбатлар бўлди.

(ЎзТАГ).

Лондон — Буюк Британиянинг пойтахти, шу билан бирга жаҳондаги энг йирик порт-шаҳарлардан биридир. У нафақат Буюк Британиянинг, бутун дунёнинг сиёсий, иқтисодий, илмий ва маданий ҳаётида сезиларли роль ўйнайди.

Лондонликлар тахминан саккиз миллионга яқин бўлиб, ҳар бирининг ўзига яраша муваффақиятлари ва муаммолари, қувонч ва ташвишлари, қизиқишлари ва келажакка доир режалари бор.

СУРАТДА: Лондоннинг диққатга сазовор биноларидан бири — Тауэр қасрининг кўриниши.

ТАСС фотохроникаси.

Францияда қурғоқчилик бошланмоқда

⊙ ПАРИЖ. ТАСС мухбири Никита Ермаков хабар қилади: Кейинги ҳафталарда французларни хурсанд қилаётган қуёшли иссиқ об-ҳаво Француз деҳқонларини тобора кўпроқ ташвишга солмоқда. Франциянинг кўпгина қишлоқ хўжалик районларида сув, аввало экинларни суғориш учун сув етишмаслиги сабабли аҳвол қийинлашмоқда.

Деҳқонлар касаба союзлари миллий федерациясининг чамасича, мамлакатга бостириб келаётган қурғоқчилик юз йил мобайнида кўпи билан икки марта содир бўлади. Мамлакатнинг Жануби-Ғарбий ва Жануби-Шарқий районларида аҳвол жуда ҳам қийинлашган.

Иссиқ ва қуруқ келган қишдан сўнг баъзи областларда апрель ойида узоққа чўзилган ёмғир ёғиб, баъзи жойларда тошқинга сабаб бўлди. Бироқ бу ҳам сизот суви запасини тўлдириш учун кифоя қилмади. «Фигаро» газетасининг таъкидлашича, Пиреней ярим оролида, бугунги кунда сизот суви ҳажми норманинг 60 фоизини, Лимузен областида — 55 фоиз, Бретанда — 50 фоиз, Аквитанияда — 45 фоиз, Буш-дю-Рон ва Вар департаментларида эса ноль фоизни ташкил этди, бундай ҳодиса шу департаментларнинг ўрмонларида кучли ёнғинлар чиқишига олиб келди.

Жануби-Ғарбдаги бир қанча департаментларда деҳқонлар ҳозирдаёқ «Монтань нуар» гидроэнергетика комплексидан ёзда бир томчиям сув олмасликлари маълум қилинган. Улар бу ердан экинларни суғориш учун сув олишарди. Испания чегараси яқинидаги жанубий районларда рапс экишга берилган 60 минг гектар ерининг фақатгина 20 минг гектарида ана шу экин униб чиқди. Жануби-Шарқий районларда ҳам аҳвол ана шундай. «Дарёлар қуриди, сизот суви фақат водийлардагина мавжуд, — деб таъкидлади Прованс ва Мовий қирғоқ областлари деҳқонлар касаба союзлари миллий федерациясининг вакили Мишель Ансельм. — 100 минг гектарга яқин экин майдони хавф остида қолган». Мамлакат марказида ем-хашак экинларининг 50 фоизи нобуд бўлди, тамаки экинлари бутунлай қуриб кетди.

«Ҳозирча фалокат тўғрисида гапирмаса ҳам бўлади, — деди деҳқонлар касаба союзлари миллий федерациясининг вакили Мишель Дуге, — бироқ оммавий суғориш даври бошланганда энг оғир дамлар келади, чунки суғориш манбаларидан бири — сизот сувлар амалда қуриб қолди».

ФЕСТИВАЛГА БАҒИШЛАНГАН МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

⊙ ВАРШАВА. ТАСС мухбири Валерий Волков хабар қилади: шу йил 5-10 июнь кунлари Зелена-Гурада бўлиб ўтадиган 25-Совет қўшиқлари юбилей фестивали финалида 24 ғолиб қатнашади. Улар 22 мингга яқин киши иштирок этган саралаш мусобақаларида енгиб чиқдилар. Совет муаллифлари қўшиқлари ҳаваскор ижрочиларининг Польшадаги мана шу энг катта ижодий конкурси ташкилотчилари матбуот конференциясида шуни маълум қилди. Конкурснинг эстрада майдонида 25 йил мобайнида 1,1 милиондан кўпроқ қўшиқчи ва музикачи ўз маҳоратини намойиш этди. 154 солист ва коллектив фестиваль лауреати бўлди, фестиваль уларнинг кўпчилигига профессионал саҳнага ёки музика билим юртларига йўлланма берди.

Зелена-Гурадаги Совет қўшиқлари фестивали Польша маданий ҳаётининг ажралмас бир қисми бўлиб қолди, уни бойитишга, Совет композиторлари ва шоирлари асарларини оммалаштиришга хизмат қилди, деди матбуот конференциясида Польша — Совет дўстлиги жамияти бош правлениесининг секретари Станислав Левандоский бу машҳур ижодий мусобақа энди конкурс эстафетасини Витебскда ўтказиладиган Польша қўшиқларига беради.

Шу йил Зелена-Гурадаги фестиваль доирасида иккинчи конкурснинг финали бўлиб ўтади, бу конкурс чорак аср мобайнида Польша ва Совет Иттифоқи эстрадаларидан муносиб ўрин олган қўшиқлар конкурсининг 25 йиллигига бағишланади.

Ҳар доимгидек Зелена-Гурадаги фестивалга Совет Иттифоқи ва Польшадаги машҳур эстрада «юлдузлари» таклиф этилган. Улар сафида халқаро конкурслар лауреатлари Лариса Долина ва Тамара Гвердцители, Здзислава Сосницкая ва Ева Куклиньская, «Папа данс» ва «Диалог» группалари бор. Улар юбилей концертларида иштирок этадилар. Зелена-Гурадаги фестиваль пайтида 16-марта Совет адабиёти кунлари, рус тили семинарлари, турли кўргазмалар ўтказилади.

ЖАБРЛАНГАНЛАРГА ЁРДАМ

Фарғона водийсида фожиали воқеалар рўй берганидан сўнг бир неча соат ўтгач, Тошкент, Андижон ва Наманганнинг қирқ нафарга яқин энг яхши врачлари махсус рейслар билан Фарғонага келишди. Экстремистлар 3—4 июнь кунлари келтириб чиқарган тартибсизликлар оқибатида жабрланганлар бу ерга келтирилди. Шифокорлар уларга шошилинч ёрдам беришмоқда.

— Энг малакали жарроҳлар ва реаниматологлар, қон томир хирургияси ва нейрохирургия мутахассислари кеча-кундуз навбатчилик қилишмоқда, — дейди Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрининг биринчи ўринбосари Д. А. Асадов. — Шифокорлар бригадаси билан бирга Фарғонага қўшимча диагностика, даволаш аппаратлари ҳам жўнатилди. Можаро қурбонларига тиббий ёрдам кўрсатиш учун область маркази касалхоналаридан жойлар ажратилди. Жабрланганлар орасида анчагина ёшлар бор, уларнинг кўпчилиги оғир аҳволда.

(ЎзТАГ).

Бугун республикада анъанавий Пушкинхонлик кунлари бошланди

Пок гўзаллик даҳоси

Пушкин даҳоси.

Қандай даҳо у? Қандай қудрати борки йил сайин янада порлоқ тортиб нурланиб боради? Сира ҳам қадрсизланмайди. Аксинча, йил сайин мухлислари ортаверади.

Инсон туғилиши билан унинг тақдири ҳам бирга туғилади дейишади. Биров юз йил умр кўриши, аммо биров пайқаб, биров пайқамай соядек кун кечириши мумкин. Биров эса қисқа, 30—40 йил яшаса ҳам, мусаффо кундаги чақмоқдек чақнаб кетиши, кишилик тарихида шундай барҳаёт қолиши мумкин.

Пушкин ана шундай умр кўрган инсондир.

Яшашда ҳам яшаш бор. Юз йил яшасангу халқингга бир чақалик нафинг тегмаса, ўз қорнинг, ўз кулбанг учун қайғурган бўлсанг, — абадият сенга бегона. 30—40 йил яшасангу бор-йўғингни: юрак ўтингни, тахту бахтингни, талантинг ва умрингни элюртингга бахшида этсанг, биров сени ўлди дейишга тили борармикин?

Бу йил 190 йиллиги нишонланаётган Пушкин ана шундай яшаган инсондир!

Курраи заминнинг биронта бурчагида улуғ Пушкиннинг номини эшитмаган шеърият шайдоси бўлмаса керак. Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Ҳамид Ғулом таъкидлаганидек: «...Шеър мухлиси борки, Пушкин номини билади. Пушкин ва Шеър — бу икки сўз эгизак... Пушкин номи тилга олинганда юзлар кулганини, кўзлар чақнаганини кўп бор кўрдим».

Пушкин бутун бир аср давомида Россиянинг фахри, миллий ғурури, қомуси ва номуси бўлиб келди. Улуғ Октябрь инқилобидан кейин эса шоирнинг қайта туғилиши бўлди десак, муболаға бўлмас. Чунки Совет Иттифоқидаги халқлар, эл-элатлар борки Пушкин даҳоси уларни мангуга асир этди. Уларнинг ўз шоирига, ўз фарзандига айланди.

Жаҳон буюкларни кўп кўрган. Улар — Хомер ва Рудакий, Ҳофиз ва Саъдий, Низомий ва Навоий, Руставели ва Данте, Фузулий ва Байронларнинг ҳар бири дунё халқлари маданиятининг буюк чўққиларидир. Пушкин ҳам ана шу муаззам чўққилар силсиласида кўр тўкиб, мағрур турибди. Ҳаётни қалбидаги тўла ва бой туйғулар билан севган, аммо қониб улгурмаган Пушкин ўзининг энг биринчи шеърларидан бошлаб, яшашни, бахт саодатни, ишқ-муҳаббатни тараннум этди.

Пушкин ижоди — улуғ уммон рус шеъриятининг гултожидир. Буни ўтаётган ҳар бир йил тасдиқлаб турибди. Буни ҳар йили ўтказиладиган «Пушкин кунлари» анъанавий байрамлари исботламоқда.

Азим Тошкентимиздаги табаррук қадамжолардан бири Пушкин номли майдондир. Майдонда Александр Сергеевич Пушкиннинг улуғвор ҳайкали қад ростлаб турибди. Пойида эса қип-қизил чиннигуллар товланиб ётади. Бу ўзбек элининг эрк ва озодлик куйчиси, пок гўзаллик даҳосига муҳаббати рамзидир.

Пушкин ўзига адабиётда янги сўқмоқ очди. Бу сўқмоқ — йиллар ўтган сари, майса ўтлар билан эмас, гуллар билан, муҳаббатга тўла дил сўзлари билан тўлиб бораяпти.

Пушкин даҳосига таъзим қилувчилар сони эса йил сайин ортиб бораяпти. Демак, Пушкин шеърияти ҳар доим янги-янги қирралари билан биз — унинг мухлисларини мафтун қилаверади. Демак, Пушкин асрлар ўтса ҳамки бизга ҳамнафас, замондош каби яшайверади.

А. С. Пушкин

Ҳаёт араваси

Баъзида юк оғир бўлса ҳам,
Учиб кетар арава қушдай;
Эпчил ямшик қиш фасли шахдам
Ҳайдаб борар устидан тушмай.
Эрталабдан аравада биз,
Эринчаклик, роҳатдан безиб,
Бош ёргудай елдирамиз тез,
Қичқирамиз: чу!
Кун ярмида қолмас бу шиддат;
Толиқамиз, қўрқинч кўринар —
Қия тоғлар, жарликлар ғоят;
Қичқирамиз: секинроқ, ҳумпар!
Аввалгича олиб борар у,
Кўникамиз оқшомга яқин,
Ётоққача босади уйқу,
Отларни вақт қувлайди локин.

* * *

Жонажон юртнинг мовий осмони
Остида зориқди, сўлди сарвиноз...
Хазондек қовжираб ёшгина жони
Сояси устимда этади парвоз;
Аммо орамизда мислсиз ғов бор.
Мен туйғу уйғотдим қалбда беҳуда:
Лоқайдл..б ўлимдан қилди
хабардор.
Мен ҳам уни лоқайд тингладим
жуда.
Уни бениҳоя севардим ахир;
Оташин юрак ва ҳис билан бутун,
Куйида зориқиб бўлиб мунтазир,
Азоб-уқубатдан гўё бир мажнун!
Қани ғам, қани ишқ! Кўнглимдан,
ҳайҳот.
Утган тотли кунни этиш учун ёд.
У шўрлик, соддадил бир соя учун,
Сира тополмасман на кўз ёш,
на ун.

Рамз БОБОЖОН таржималари.

Улуғ сиймо

⊙ Ўзбек ёзувчилари Толстой, Пушкин, Лермонтов ва бошқа рус адабиёти асарларини ўзбек тилига таржима қилиш жараёнида улардан жуда кўп нарсаларни ўргандилар. Рус классик ёзувчиларининг ижоди ўзбек совет ёзувчилари учун бадиий маҳоратни эгаллашда катта мактаб бўлди.

Ғафур ҒУЛОМ.

⊙ Александр Сергеевич Пушкиннинг қайси бир жилдини қўлга олманг унинг сўзлари юрагингизни сеҳрлайди, худди баҳор қуёшида яйрагандай бўласиз. Бу асарлар яратилгандан буён кўп даврлар ўтди, халқлар тарихида не-не воқеалар, ҳодисалар, ўзгаришлар гирдоби юз берди, лекин шоир тараннум этган фикрлар, ҳислар, картиналар, шундай тирик, шундай ёрқинки, гўё замонлар уларнинг руҳини, ҳуснини борган сари камолотга эриштирган. Улуғ рус халқининг гениал шоири ва жаҳон адабиётининг нодир санъаткори, ўз поэзиясининг кўкламги боғи билан юракларни ҳамиша баҳраманд этади, ҳамиша мазмунан мавжлантиради.

ОЙБЕК.

⊙ Пушкин поэзияси бизнинг ёшларимизни мардонавор, журъатли ва ғайратли қилиб тарбиялашда катта аҳамиятга эга. Чунки мардлик кишиларимизнинг асосий сифатидир.

ШАЙХЗОДА.

⊙ Пушкин асарларини ўзбек тилига тражима қилиш натижасида ўзбек совет адабиёти ва унинг поэзияси ниҳоятда бойиди. Пушкин асарлари устида ишлаш натижасида ўзбек шоирлари жуда катта мактаб ўтган бўлдилар. Пушкин ижоди билан яхшилаб танишиш катта сабоқ бўлса, уни ўзбек тилига таржима қилиш устидаги иш ундан ҳам муҳимроқ аҳамиятга эга.

Ҳамид ОЛИМЖОН.

Таъзим

1937 йилда Пушкин вафотининг 100 йиллиги муносабати билан барча қардош халқларда бўлгани каби Ўзбекистонда ҳам шоир ижодини ўзбек тилига ўгиришга бел боғланди.

Бунгача ҳам Толстой, Пушкиннинг шеърлари, эртаклари таржима қилинган эди, албатта. Мақсад Пушкиннинг даҳо ижодини тўлалигича ўзбек китобхонларига тақдим этиш эди. Бу хайрли ишни шоирнинг «Кавказ асири» достони ва «Сув париси» шеърий драмасини таржима қилган Ҳамид Олимжон бошқарди.

Мақсуд Шайхзода ва Миртемир, Мамарасул Бобоев ва Туроб Тўла, Рамз Бобожон ва Асқад Мухтор каби ҳассос қалам соҳиблари Пушкин шеърлари, кичик драмаларини ўзбек тилига ўгиришди.

Усмон Носир «Боқчасарой фонтани» ва «Демон» достонларини ниҳоятда ҳассослик билан ўзбекчалаштирди. Ойбек «Евгений Онегин»дек улкан достон устида баҳодирона иш олиб борди. Зулфия шоирнинг шеърларидаги майинликни ўз таржимасида сақлаб қолди.

Юқорида сиз муқовасини кўриб турганингиз китоб 1941 йилда чоп этилган. Унга Миртемир ва Мақсуд Шайхзода таржимасида Пушкиннинг талайгина шеърлари киритилган. Китоб сўз бошисида ёзилганидек, «бу китобга тўпланган шеърлар Пушкиннинг улуғ мероси бўлган шеърлардан фақат жузъий бир қисмини ташкил этади».

Орадан йиллар ўтди. Рус шеърияти қуёшининг ўзбек тилидаги тўрт томлик танланган асарлари 2—3 марта, шеърлари, роман ва повестлари, драмалари бир неча марта қайта нашр этилди. Лекин 1941 йилда чоп этилган шеърлар тўплами эса шоирга ўзбек халқининг илк таъзими сифатида аҳамиятга моликдир.

Р. Шарипов фоторепродукцияси.

Давид Кугультинов

СССР Давлат мукофоти лауреати.

ПУШКИН

Пушкин...
Нурли эрур нақадар
Қачон ва кимдан эшитдим,
абас?
Қайси жонзот айтди,
жонимга қадар,
Ҳаётимга кирди бу сўз
муқаддас.
Қаннйди айтсалар, мен
ўша замон
Айтардим қувончим
яширмай зинҳор:
Қуёшли осмонни кўрдиму
қачон,
Қачон она Ерни сездим
бояқбор?
Пушкин...
Шивирлайман, нурга
интилиб,
Менга келгани йўқ
дўстлар, ғойибдан.
Менинг туйғуларим
билан туғилиб,
Еру кўк мисоли яшар
мен билан.

УЧ СЎЗ

Уч сўз, гўё учта ёниқ
шам,
Чарақлади зимзиё тунда.
Менинг халқим кечирган
бошдан
Ва қорайган ваҳшат,
зулмдан.
Уч сўз — «чўллар дўсти
қалмоқ ҳам».
Лек мазмуни улкан бир
китоб.
Ундан саҳоватга лим
тўла
Шоир қалби этгандек
хитоб.
Шу учта шам, энг ёруғ
сўздек,
Йиллар бўйи ўчмасдан
мутлоқ,
Ёнаверди учта юлдуздек,
Чақнаб қолди ғоят
ярқироқ!
Уч сўз — «чўллар дўсти
қалмоқ ҳам»
Халқнинг оғир қисматин
туюб,
Тақдир ҳукмин айлаб
мужассам
Ва бахт йўлин кўрсатди
суюб.

Т. УБАЙДУЛЛАЕВ таржималари.

Дунё харитаси олдида

Тоғлар нега ёнади?

Табиатнинг минг бир ажойиботлари бор. Шулардан бири ёнар тоғлардир. Хўш, тоғлар нега ёнади? Бунга жавобан олдин вулқон ҳақида тўхталайлик. Бу сўз лотинча бўлиб «Олов», «ёнар тоғ» деган маънони билдиради. Ер куррасида вулқон — ёнар тоғдек даҳшатли табиат ҳодисасини учратиш қийин?

Табиатдаги бу даҳшатли ҳодиса жуда қадимдан инсонларни ҳаяжонга солиб, жуда кўп одамларнинг ёстиғини қуритиб келган. Фақат Индонезиянинг ўзидаги вулқонлардан Папандаян — 2 минг кишини, Галинг - Гунч — 4 минг кишини, Келуд — 5 минг кишини, Марами — 10 минг кишини, Кракатау—36 минг кишини, Томбора эса — 92 минг кишини ҳалок этган. 1815 йилда Сумбава оролидаги Томбора вулқони отилганда унинг «овози» Ява, Калимантан ва Янги Гвинея ороллари ҳамда Австралиядан эшитилган.

1883 йил 20 май тонгида Кракатау борлиқни ларзага келтирди. Замбараклардан ўқ отилишини эслатувчи даҳшатли гумбурлаш бир неча соат давом этди. Вулқондан отилиб чиққан кул 11 километр баландликка кўтарилди. Теварак-атрофни қоронғулик босди, осмондан кул ёғила бошлади. Бир оздан кейин 17 километр баландликкача буғ ва қизиган тошлар отила бошлади.

Кракатаунинг гумбурлашидан вужудга келган товуш 5 минг километр масофагача эшитилган. Мазкур портлаш натижасида вулқон билан бирга у жойлашган оролнинг тўртдан уч қисми осмонга отилиб кетган. Кучли ҳаво тўлқини эса вулқондан 150 километр олисда жойлашган Жакарта шаҳрини вайрон этган. Портлаш вақтида жами 18 куб километр ҳажмдаги тоғ жинслари улоқтириб ташланган. Зонд бўғози пемза дарахтларининг шох-шаббалари ва одам мурдалари билан қопланган. Ява ва Суматра оролларида эса 163 қишлоқ вайрон бўлиб кетди.

Вулқон туфайли очиқ денгиздаги тўлқин Ҳинд океанидаги Африка соҳилларига, Тинч океанидан эса Америка соҳилларига етиб борди. Соҳилда турган «Барроу» ҳарбий кемасини ичидаги тўртта замбараги билан тўлқин Суматра оролининг ичкарисига икки километрдан кўпроқ масофага улоқтириб ташлади.

Эрамизнинг бошларида 79-йил 24 августда Италиядаги Везувий вулқони тўсатдан отилди, осмонни ғалати қоронғулик босиб, бўғиқ ҳаво одамнинг нафасини қайтарган, осмондан қайноқ кул ва қизиган тошлар ёғила бошлаган. Денгиз орқага чекиниб, сув ости очилиб қолган. Везувий устида улкан аланга пайдо бўлган, атрофга олов оқими оқиб туша бошлаган.

Везувий этагида жойлашган Помпей, Геркуланум, Стабия ва Оплонти шаҳарларини иссиқ кул, лой оқими қоплаб, вулқон куллари эса Рим шаҳри, Миср ва Суриягача етиб борди.

Ўн етти асрдан кейин олимлар Помпей шаҳри ўрнида қазув ишларини олиб боришди. Олимлар кўз ўнгида Везувий вулқон маҳсулотлари қопламасидан олдинги Помпей шаҳрининг манзараси намоён бўлди. Вулқон шаҳардаги ҳаётни нобуд этган бўлса-да, ўша даврдаги шаҳар уйлари, уй-рўзғор асбоблари, ҳатто тошга айланган айрим овқатлар топилган.

Марказий Америкадаги Мартиника оролининг шимоли-ғарбида Монтань-Пеле вулқони жойлашган. 1902 йил апрель ойининг бошларида вулқоннинг тепасида оқиш рангда тутун пайдо бўлиб, теварак-атрофга олтингугурт ҳиди тарқалади... 2 май куни тутун қорайиб тоғ тепасини қоплайди. 3 майда эса кратер тепасида чақмоқ чақиб, тўп отилгандек гумбурлаш овозлари эшитилади.

1902 йил 8 май куни Монтань-Пеле вулқони даҳшат билан отилиб Сан-Пьер шаҳрини хароб қилди. Фожиадан бир кун илгари Сан-Пьер шаҳридан оиласи билан бир неча километр нарига кўчиб ва шу сабабли омон қолган бир киши ўз кўзи билан кўрганларини шундай ҳикоя қилган: «8 май куни эрта билан тоққа қараган кишини ваҳима босмаслиги мумкин эмас эди. Тоғ қорайиб, турли жойидан тутун чиқиб турар эди. Ҳаво сокин,табиат бамисоли уйқуда. Соат 8 лар чамаси, Сан-Пьер томон қараган эдик, вужудимизни даҳшат босди... Тоғнинг кўриниши тўсатдан ўзгарди. Бутун тоғ бир йўла ларзага келгандек бўлди-ю, ҳамма томонидан минглаб тутун устунлари бурқираб чиқа бошлади, устунлар тепасида чақмоқ чақнарди. Орадан бир неча дақиқа ўтиши билан дунё остин-устун бўлаётгандек туюлди. Биз денгиз томонга югура бошладик. Мен югуриб кетатуриб дам-бадам орқамга ўгирилиб қарар ва мудҳиш манзарани кўрар эдим. Энди тоғ кўринмасди: уни аланга ёритиб турган қуюқ тутун пардаси тўсган. Бу алангали тутун пардаси фавқулодда тезлик билан устимизга бостириб келмоқда. Ана, у осмонга кўтарилиб, уни ҳам ўт гумбази каби қоплаб олди. Момақалдироқнинг даҳшатли овози тинмайди. Денгиз қўнғир-қора тусга кириб бўртиб чиқди, катта-катта пўртаналар қирғоққа ёпирила бошлади, йўлида нимаики учраса барчасини ютаверди...

...Биз Сан-Пьер шаҳрига қарадик. У баҳайбат гулханга ўхшарди. Анчагача атрофга қизиган тошлар ёғилиб турди. Шаҳардан ном-нишон қолмади».

Бу вақтда Сан-Пьер лиманида турган кемалар ҳам ҳалок бўлди: баъзиларини ёғиб турган қизиган тошлар куйдириб юборди, бошқаларини денгиз тўлқинлари қирғоққа улоқтириб парчалади, чўктириб юборди.

Хуллас, шу куни Сан-Пьер шаҳри барча аҳолиси билан куйиб йўқ бўлди. Фалокат 30 мингдан зиёд кишини нобуд этди.

Мартиники оролидаги фожиа — ер юзида рўй берган жами вулқон отилишларининг энг даҳшатлисидир.

1902 йилдан кейин энг даҳшатли вулқон отилиши 1985 йилда Жанубий Америкада рўй берди. Жанубий Американинг шимолий қисмида — Колумбия давлатидаги Руис (Невадо-дель-Руис) вулқони отилиши тарихдаги энг даҳшатли ҳодисалардан бири бўлди. Океан сатҳидан 5398 метр баландликдаги вулқондан отилган кул ва қизиган тошлар яна 8 минг метр баландликка кўтарилди. Вулқондан отилган куллар шамоллар туфайли Совет Иттифоқи территориясигача етиб келди. Руис вулқони сўнгги маротаба 1595 йилда отилган бўлиб, кейинги бир аср мобайнида ўчган вулқон деб ҳисоблаб келинган.

Руиснинг 1985 йилдаги ҳаракатланиш белгилари 11 сентябрдан сезила бошланган бўлса-да, бундай талафотлар келтириши ҳеч кимнинг хаёлига ҳам келмаган. 12 ноябрь кечга яқин унинг кратеридан куллар отила бошлайди. 13 ноябрь соат 21 да кетма-кет бир неча портлашлар содир бўлади. Вулқон отилгач, кутилмаган даҳшатли фожиа рўй беради. Тоғдаги қор ва музлар эрийди, сув оқими кўл, қоя тошлари, лаванинг қоришмасидан иборат кўчкига айланади ва шиддат билан пастга оқиб туша бошлайди, вулқондан 40 километр қуйида жойлашган Армеро шаҳрига етиб келади ва уни босиб хароб қилади. Ажал келтирувчи 7 метр қалинликдаги кўчки оқими шаҳардаги энг баланд бино бутхонани ҳам ағдариб, кўмиб юборади. Кўчки айрим мурдаларни вулқон 40 километр наригача суриб юборган.

Тасодифан омон қолган Марина Франко-де-Уэс деган аёл, воқеани шундай ҳикоя қилади:

«Кечқурун соат 10 ларда кўчада даҳшатли шовқинлар эшитила бошлади. Шу заҳоти қизимни уйғотиб, у билан шаҳар атрофидаги тепаларнинг бирига қараб югурдим. Шаҳарнинг катта қисми кўчки оқими остида қолганини, тепада ўз кўзим билан кўрдим. Лой, тош аралаш кўчки оқими ўз йўлида учраган барча нарсани — уйлар, одамлар, уй-ҳайвонлари, дарахтлар, катта қояларни ўз домига тортиб, даҳшатли овоз таратар эди. Бу машъум оқим бутхонани, мактабни, театр ва бошқа биноларни кўмиб юборди. Осмондан тинмай кул ёғар, ҳаво эса жуда иссиқ ва дим эди...». Армеро шаҳрининг ўзида 15 минг киши истиқомат қилар эди. Ундаги барча аҳоли ҳалок бўлди. Вулқондан 27 километр нарида жойлашган Чинчина деган қишлоқда ҳам талайгина одам нобуд бўлган. Фожиа рўй берган пайтда кўпчилик аҳоли водийдаги қаҳвазорларда ишлаётган эдилар. Кўчки оқими Чинчина қишлоғидаги 200 та кулбани ўзи билан олиб кетган, қаҳва ортилган 30 та юк машинаси бедарак йўқолган.

Вулқон дастидан Марикиата, Либано, Вильяэрмоса, Косабъянка ва Мурильо аҳоли пунктлари ҳам зарар кўрган. Магдалено ва Каука дарёларидан ўнлаб мурдалар оқиб ўтган. Вулқон отилишидан водийда жойлашган қаҳвазорлар батамом нобуд бўлган. Колумбия нефть компаниясининг нефть қувурлари зарарланган. Жами 25 мингдан кўпроқ одам ҳалок бўлган, 300 мингдан зиёд киши жароҳатланган. 50 минг киши бошпанасиз қолган. 20 минг гектар экин майдони хароб бўлган.

7 метр қалинликдаги кўчки оқими қоплаган Армеро шаҳрининг ўрнини қабристонга айлантириш ҳақида Колумбия давлати қарор қабул қилган.

Ортиқ МЎМИНОВ,
профессор.

Яшил дорихона

Баргизубнинг барги зўр

Бу ўсимлик илмий фанда зубтурум, халқ табобатида баргизуб деб юритилади. Ўсимликнинг турлари ҳар хил: ланцетсимон, зубтурум, катта зубтурум. Илдиз поясининг юқори томонидан узун, қанотли, бандли илдизолди кўк барглар, пастки томонидан эса жуда кўп майда илдизлар ўсиб чиқади. Гул ўқи битта. Туксиз, бўйи 10—45 сантиметр. Гуллари оддий бошоққа тўпланган, майда, кўримсиз. Июль ойларида гуллайди. Меваси тухумсимон, кўп уруғли кўсакча. Далаларда, йўл ёқаларида, экинзорларда, ариқ бўйларида, тоғларнинг ўрта қисмигача бўлган ялангликларда ўсади. Ўсимлик барги йил бўйи йиғилади. Юпқа қилиб йиғиб, салқин ерда қуритилади. Унинг таркиби глюкозид, аччиқ, шиллиқ ва ошловчи моддалар, витамин С ва К, каротин, сапонинлар, органик кислоталар ва бошқа бирикмаларга бой.

Зубтурум табобатда азалдан буён қўлланиб келинган. Чунончи, буюк аллома Абу Али ибн Сино зубтурум барги билан қийин битадиган ва хавфли яраларни, шишларни, жигар, буйракни, кўпгина яллиғланиш хасталикларини даволаган. Қон оқишини тўхтатувчи дори сифатида ишлатган. Оловдан куйган жойларга, учуққа ва бошқа тери касалликларига ҳам фойдали. Қулоқ оғриғига илдизининг қайнатмаси, тиш оғриғида баргининг суви даво бўлади. Баргдан тайёрланган дамлама ёки барг шираси нафас йўллари, тери, томоқ, йўғон ичак яллиғланиши, безгак, турли яралар, куйдирги ва ичакнинг юқумли хасталикларини даволашда кенг миқёсда қўлланади. Шунингдек, қон оқишлар (қон тупуриш, бурундан қон оқиши, қон аралаш ич кетишини тўхтатиш)да, ўпка ва меъда касаллигида шифо бўлади.

Бир мисол келтираман. Эллик ёшли Мунис исмли аёл меъда хасталигига мубтало бўлиб, узоқ вақтгача дарддан азият чекиб юрди. Дори-дармон қўлласа-да, бир оз муддат ўтгандан сўнг яна меъда оғриғи кучайиб кетди. Кунлардан бир кун у қишлоққа қариндошиникига борганда, ариқ бўйида барқ уриб ўсаётган зубтурум баргидан егиси келди. Баргни нон билан бирга истеъмол қилди. Саломатлиги кундан-кунга яхши бўлиб, охири батамом тузалиб кетди...

Ўсимликнинг уруғи ҳам фойдали. Уруғидан тайёрланган қайнатма болалар ичи кетганда, йўталда, иситмада даводир.

Яраларга, кесилган жойларга янги узиб олинган барги эзиб боғланади. Шу билан бирга, баргида балғам кўчириш хосияти бор. Зубтурум шираси қуйидагича тайёрланади: янги узилган баргни эзиб, озгина шакар билан аралаштириб иссиқроқ жойда уч ҳафта сақланади. Ажралган ширадан ўпка ва меъда раки касаллигида кунига 3—4 қошиқдан ичилади. Яна бошқа усул: янги узиб олинган баргни тўғраб, уч ош қошиғида бирор идишга солинади, шакар ёки асал қўшиб идиш қопқоғи ёпилади ва илиқ плита устига қўйилади. Ажралган ширадан ҳар куни тўрт маҳал, таомдан ярим соат олдин бир чой қошиқдан юқорида қайд этилган хасталикларда ичиш мумкин.

Зубтурум турларининг доривор препаратлари фармацевтика саноатида кенг кўламда ишлаб чиқарилмоқда. Янги узиб олинган баргининг консерваланган шираси, плантаглюцид донадор порошоги, шунингдек, қуритиб прессланган барглари дорихоналарда сотилади. Мутахассис шифокор билан маслаҳатлашиб, уни харид қилиш мумкин.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ,
фарғоналик доришунос.

Болалар фондига амалий ёрдам

Икки йилдирки болалар фондига моддий маблағ ўтказиб бориш Тошкент тўқимачилик комбинати ёшлари учун анъана тусига кириб қолди. Улар болалар кийимлари ҳамда қандолат маҳсулотлари билан савдо қилиб, ярмаркадан тушган маблағни Бутуниттифоқ болалар фондига ўтказишади. Уларнинг навбатдаги маблағи 402 сўмни ташкил этди. Бунда айниқса 1-йигирув, пардозлаш, оқартириш — мерсеризациялаш корпуси ва 2-йигирув-тўқув фабрикаси комсомолларининг қўшган ҳиссаси катта бўлди. Жумладан, бу хайрли ишга биринчи ва еттинчи тўқимачилар ётоқхонаси ҳам ўз улушини қўшди. Улар тайёрлаб савдога қўйган маҳсулотлар савдода узоқ ушланиб турмади.

Ёш ишчилар яна тадбирлар ўтказиб боришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйдилар.

Ф. ҲУСАНОВА.

СУРАТДА: савдо ярмаркаси иш олиб бормоқда.

Т. Каримов фотоси.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ШАҲАРЛАРАРО ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГ!

«8» рақамини териб, узлуксиз гудок овозини эшитгач, чақирилаётган шаҳар коди ва телефон номерини теринг. Агар сиз телефон номерини тўлиқ тергандан кейин 35 секунддан сўнг «юборилган чақириқ контроль» сигналини эшитмасангиз, у ҳолда номерларни яна қайта теришга тўғри келади. «8» га чиқилмаган ёки бошқа шаҳар билан алоқа ўрнатиб бўлмаган тақдирда 44-39-31 телефони орқали буюртма бериш лозим.

Шаҳарлараро телефон алоқасидан 468ххх, 538ххх АТСлардан ташқари 21, 24, 29, 32, 33, 34, 35, 39, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 53, 55, 56, 57, 58, 62, 64, 65, 67, 68, 74, 75, 76, 77, 78, 90, 91, 93, 96-АТСларнинг абонентлари фойдалана олишлари мумкин.

ИЛОВА: 42, 44-АТСларнинг абонентлари чақирилаётган шаҳар коди ва абонент телефон номерини тергандан сўнг ўз телефон номерларини ҳам теришлари лозим. Чақирилаётган шаҳар справкалар бюроси орқали сиз учун зарур бўлган абонент телефон номери ҳақидаги справкани одатдаги тартибда ҳақ тўлаш йўли билан билиб олиш мумкин. Автомат алоқа бўйича имтиёзли тариф иш кунлари соат 18 дан 24.00 гача ва соат 00.00 дан 07.00 гача, дам олиш ва байрам кунлари эса бутун сутка мобайнида амал қилади. Автомат алоқа амал қилмайдиган йўналишларда буюртмаларни 07 буюртмалар столи телефонисткаси қабул қилиб олади. Справкалар учун телефон — 007. Халқаро сўзлашишлар учун буюртмалар қуйидаги телефонлар орқали қабул қилинади: 44-09-11, 44-23-05.

Бошқа шаҳардаги абонент огоҳлантирилганлиги ҳақидаги хат билан шаҳарлараро телефон сўзлашувлари учун буюртмалар қуйидаги телефонлар орқали қабул қилинади: 44-08-13, 44-09-12.

Абонентга счёт бир ойда бир маротаба юборилади. Шаҳарлараро телефон сўзлашуви учун тақдим этилган счёт юзасидан абонент счёт юборилган кундан эътиборан бир ой мобайнида шикоят билдириши мумкин. Счёт тўланганлиги ҳақидаги ҳужжат абонент томонидан 3 йил мобайнида сақланиши лозим.

Абонентлар ҳар куни: иш кунлари — соат 9 дан 20.00 гача (танаффус — соат 13 дан 14.00 гача), шанба кунлари соат 9 дан 18.00 гача (танаффус— соат 13 дан 14.00 гача) қабул қилинади. Якшанба — дам олиш куни.

Адрес: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 26-уй. Абонентлар участкаси.

ШАҲАРЛАРАРО АВТОМАТ ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ БЎЙИЧА ТАҚДИМ ЭТИЛАДИГАН АЛОҚА ЙЎНАЛИШЛАРИ РЎЙХАТИ

ШАҲАРЛАРАРО АВТОМАТ-ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ ЙЎНАЛИШЛАРИНИНГ НОМЛАРИ, КОДЛАРИ ВА СПРАВКА БЮРОЛАРИ

Йўналишларнинг номи	Код	Справкалар бюроси
ЛЕНИНГРАД ОБЛАСТИ		
Волосово	81273	21090
Волхов	81263	11077
Всеволжск	81270	24344
Виборг	81278	22502
Гатчина	81271	22222
Кингисепп	81275	22266
Кириши	81268	23456
Лодейное Поле	81264	22233
Ломоносов	81247	31633
Луга	81272	22222
Приозерск	81279	22889
Сосновий Бор	81269	64239
Сланци	81274	23636
Тосно	81261	22222
ЛАТВИЯ ССР		
Валмиера	01342	22222
Кулдига	01333	22222
Прейли	01353	22222
Талси	01332	22222
МАРИ ОБЛАСТИ		
Сакар-Чага	370066	—
МИНСК ОБЛАСТИ		
Березино	01715	55222
Борисов	01777	32230
Вилейка	01771	55222
Воложин	01772	55222
Дзержинск	01716	55222
Жодино	01775	32230
Клецк	01793	55222
Копиль	01719	55222
Крупки	01796	55222
Логойск	01774	55222
Любань	01794	55222
Молодечно	01773	72230
Мядель	01797	55222
Несвиж	01770	55222
Марина Горка	01713	55222
Слуцк	01795	52230
Смолевичи	01776	55222
Солигорск	01710	52222
Старие Дороги	01792	55222
Столбци	01717	55222
Узда	01718	55222
Червень	01714	55222
МОГИЛЕВ ОБЛАСТИ		
Белиничи	02232	21222
Бобруйск	02251	72111
Бихов	02231	22222
Климовичи	02244	22222
Краснополье	02238	21222
Кричев	02241	22222
Круглое	02234	22222
Осиповичи	02235	24307
Славгород	02246	22263
Хотинск	02247	22222
Чауси	02242	22222
Чериков	02243	21191
МОСКВА ОБЛАСТИ		
Воскресенск	09644	23373
Загорск	09654	22444
Жуковский	09648	—
Егорьевск	09640	22760
Орехово-Зуево	09641	22222
Ногинск	09651	50215
Павловский Посад	09643	23501
Пушкино	09653	46388
Раменское	09646	32724
Шатура	09645	25344
Шчелково	09656	64109
Электросталь	09657	33000
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Жумашуй	36945	22222
Косонсой	36965	22222
Пюп	36943	32222
Тошбулоқ	36947	21222
Тўрақўрғон	36944	22222
Учқўрғон	36946	22222
Уйчи	36948	22222
Ҳаққулобод	36961	28222
Чортоқ	36941	22222
Чуст	36942	32222
Янгиқўрғон	36963	21292
НОВОСИБИРСК ОБЛАСТИ		
Барабинск	38361	22920
Бердск	38341	69799
Здвинск	38363	21500
Венгерово	38369	21809
Искитим	38343	42792
Карасук	38355	51250
Каргат	38365	22115
Куйбишев	38362	21230
Коливань	38352	21700
Купино	38358	21212
Ординское	38359	32401
Мошково	38348	21239
Северное	38360	21600
Сузун	38346	22573
Татарск	38364	22180
Чистоозерное	38368	91111
Чулим	38350	22211
ОМСК ОБЛАСТИ		
Большеречье	38169	—
Горький	38157	—
Знаменское	38179	—
Иссилкўл	38173	—
Калачинск	38155	—
Кормиловка	38170	—
Колосовка	38160	—
Крутинка	38167	—
Любинский	38175	—
Муромцево	38158	—
Москаленки	38174	—
Нововаршавка	38152	—
Називаевск	38161	—
Одесское	38159	—
Оконешниково	3810066	—
Павлоградка	38172	—
Русская Поляна	38156	—
Саргатское	38178	—
Таврическое	38151	—
Тевриз	38154	—
Тара	38171	—
Тюкалинск	38176	—
Усть-Ишим	38150	—
Черлак	38153	—
Шчербакуль	38177	—
ЎШ ОБЛАСТИ		
Олабуқа	33241	21151
Аравон	33251	—
Исфана	33256	21070
Каравон	33242	22109
Қизилқия	33235	20870
Майлисой	33244	22222
Сузоқ	33248	22155
Сулюкта	33253	22111
Фрунзе	33255	—
ПЕРМЬ ОБЛАСТИ		
Верешчагино	34254	—
Кизел	34255	22354
РОСТОВ ОБЛАСТИ:		
Волгодонск	86392	22209
Каменск-Шахтинск	86365	59085
Миллерово	86315	33509
Новошахтинск	86369	23120
Новочеркаск	86352	23209
Сальск	86272	20080
Таганрог	86344	42222
РЯЗАНЬ ОБЛАСТИ		
Михайлов	09130	—
Спасск-Рязанский	09135	—
Старожилово	09151	—
Солотча	09134	—
Чучково	09138	—
САРАТОВ ОБЛАСТИ		
Аркадак	74542	21965
Аткарск	74552	22222
Базарний Қорабулоқ	74591	22222
Балаково	84570	44430
Балашов	84545	32222
Балтай	74592	21222
Вольск	84593	33410
Горьний	74577	21110
Дергачи	74563	21508
Екатериновка	74554	22222
Ершов	84564	20020
Ивантеевка	74579	22222
Калининск	74549	22211
Красноармейск	74550	22030
Красний Кут	84560	21909
Лисие Гори	74551	21008
Маркс	74567	21290
Мокроус	74565	21668
Новие Бураси	74557	21308
Новоузенск	74562	21222
Пугачев	74574	52117
Романовка	74544	22222
Озинки	74576	21508
Перелюб	74575	41511
Петровск	74555	55611
Ритишчево	84540	22107
Самойловка	74548	22222
Степное	74566	21953
Татишчево	74558	25991
Турки	74543	21109
Хвалиньск	74595	21244
Энгельс	74511	62310
Духовницкое	74573	22222
СВЕРДЛОВСК ОБЛАСТИ		
Алапаевск	34346	56422
Артемовский	34363	32222
Арти	34395	91222
Асбест	34365	24009
Белоярский	34377	21222
Верхная Пишма	34368	33999
Ирбит	34355	23653
Каменьск-Уральский	34378	30351
Карпинск	34313	22599
Качканар	34341	23009
Краснотурьинск	34314	22209
Красноуфимск	34394	62222
Нижние Серги	34396	21237
Нижний Тагил	34351	23009
Нижняя Тура	3434222	200
Первоуральск	39392	22609
Ревда	34397	42325
Североуральск	34310	22332
Серов	34315	24301
Сухой Лог	34373	22884
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Ангор	37631	—
Бойсун	37633	51222
Денов	37641	91222
Комсомолобод	37634	91222
Қумқўрғон	37646	—
Жарқўрғон	37643	22222
Узун	37644	31222
Учқизил	37636	—
Шеробод	37632	22222
Шўрчи	37645	31222
Янгийўл	37635	—
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Верхневолинский	36733	32222
Гагарин	37231	22222
Ғаллаорол	37243	—
Зомин	37239	—
Дмитровское	36732	—
Қаҳрамон	36739	—
Крестьянский	36775	62222
Пахтаобод	36734	41292
Пахтакор	37235	—
Сардоба	36731	21222
Сирдарё	36735	92222
Ўсмат	37241	—
Фарҳод	36736	—
Ширин	36776	—
Янгиер	36737	32222
Янгиовул	36738	11292
ТОЖИКИСТОН ССР		
Вахш	377460	3222
Восе	37711	22222
Ҳисор	37739	26222
Дўсти	37749	—
Данғара	3771200	—
Жирғатол	37732	—
Колхозобод	37747	42222
Куйбишевск	377430	3222
Кўлоб	37713	22222
Қўрғонтепа	37744	22222
Ленин	37737	22222
Панж	377520	—
Москва	377150	2222
Норак	37738	22222
Обикийик	377420	2222
Совет	37714	—
Оржоникидзеобод	37736	22222
Октябрь	37745	21105
		21107
Пархар	37716	22222
Турсунзода	37730	22222
Файзиобод	37735	32222
Ёвон	37741	22222
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Оққўрғон	255	91041
Олмалиқ	261	42222
Ангрен	266	22222
Оҳангарон	264	52222
Бекобод	2910	4681
Бўка	257	35222
Ғазалкент	274	21385
Гулбаҳор	258	76222
Зафар	293	51222
Калинин	297	52222
Келес	296	56222
Қибрай	295	61222
Наримонов	278	—
Паркент	272	22222
Пискент	254	51260
Солдатск	256	72323
Тўйтепа	276	21209
Чиноз	259	31111
Чирчиқ	271	52222
Янгиобод	268	—
Янгибозор	298	31112
Янгийўл	260	72222
ТОМСК ОБЛАСТИ		
Асино	38241	—
Белий Яр	38258	—
Зирянское	3824322	—
Каргасок	38253	—
Колпашево	38254	—
Мельниково	38247	—
Молчаново	38256	—
Парабель	38252	—
Первомайское	3820045	—
Стрежевой	38259	—
ТУЛА ОБЛАСТИ		
Алексин	08753	—
Арсеньево	08733	—
Богородицк	08761	—
Белев	08742	21292
Венев	08745	21208
Волово	08768	21208
Ефремов	08741	24909
Дубна	08732	21101
Киреевск	08754	52634
Кимовск	08735	21313
Новомосковск	08762	50009
Одоев	08736	41292
Плавск	08752	—
Суворов	08763	91861
Ленинский	08767	91208
Теплое	08755	—
Узловая	08731	60909
Шчекино	08751	22222
Чернь	08756	21609
Ясногорск	08766	22222
ТЮМЕНЬ ОБЛАСТИ		
Березово	34574	21700
Большое Сорокино	34550	22275
Викулово	34557	21139
Голишманово	34546	22595
Заводоуковск	34542	23204
Нижневартовск	34566	35333
Омутинский	34544	21191
Уват	34516	21132
Сургут	34561	22222
Тобольск	34511	23333
Ханти-Мансийск	34571	22899
Ялуторовск	34535	22160
УДМУРТИЯ АССР:		
Алнаши	34150	—
Балезино	34166	—
Вавож	34155	—
Воткинск	34145	22262
Глазов	34141	71999
Грахов	34163	—
Дебеси	34151	—
Игра	34134	51222
Каракулино	34132	—
Кез	34158	—
Кизнер	34154	—
Киясово	34133	—
Камбарка	34153	22242
Красногорское	34164	—
Малая Пурга	34138	—
Можга	34139	21600
Сарапул	34147	21509
Селти	34159	—
Сюмси	34152	—
Ува	34130	—
Шаркан	34136	—
Юкаменское	34161	—
Якшур-Бодя	34162	—
Яр	34157	—
УЛЬЯНОВСК ОБЛАСТИ		
Бариш	84253	21212
Большое Нагаткино	84245	—
Вешкайма	84243	22222
Димитровград	84235	27222
		32120
Ишеевка	84254	22222
Кузоватово	84237	—
Майна	84244	21314
Новая Маликла	84232	21334
Старая Майна	84230	21222
Сурские	84242	21222
Тереньга	84234	21222
Чердакли	84231	—
ФРУНЗЕ ОБЛАСТИ		
Беловодское	33131	92362
Бистровка	33135	23195
Ивановка	33136	91292
Кант	33132	22259
Қораболта	33133	22292
Лебединовка	33147	23218
Сокулук	33134	21134
Тўқмоқ	33145	22840
Чуй	33149	32840
ХАРЬКОВ ОБЛАСТИ		
Балаклея	05749	52222
Барвенково	05757	23011
Близнюки	05754	52222
Богодухов	05758	22141
Валки	05753	51222
		52222
Волчанск	05741	22222
Двуречная	05750	71222
Готвальд	05747	22222
Дергачи	05763	31097
Зачепиловка	05761	51933
Золочев	05764	22222
Изюм	05743	22222
Красноград	05744	22222
Купянск	05742	22222
Лозовая	05745	22222
Новая Водолага	05740	22222
Первомайский	05748	22222
Чугуев	05746	22068
Шевченково	05751	51222
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Боғот	36231	53222
Гурлан	36236	51222
Дружба	36230	51222
Қоровул	36235	21222
Қўшкўпир	36232	92222
Ҳазорасп	36233	21222
Хонқа	36239	91222
Хива	36237	52222
Шовот	36234	54222
Янгиариқ	36238	51222
Янгибозор	36241	92222

(ДАВОМИ. Боши газетанинг аввалги сонида).

ЭСДА ТУТИНГ! 9909111 справкалар бюросига чиққан вақтда код йўналишига қўшимча равишда «22»; «2» рақамларисиз справкалар номерини териш лозим!

Коддан сўнг 6 рақамли номерни терган вақтда битта «2» рақамини териш лозим.

ТОШКЕНТ ТЕЛЕГРАФ-ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯСИ.

15-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-1990 ўқув йили учун

ўқувчилар қабул қилади

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

8-синф маълумоти билан билим юртига қабул қилинганлар уч йил муддатда монтажчи-ғишт терувчи, бўёқчи-сувоқчи, дурадгор, электр газ пайвандчи, дурадгор-мебелчи касбларини эгаллайдилар.

БУ КАСБЛАРНИ ЭГАЛЛАШ УЧУН 15 ЁШ ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

6 ойлик курсларга ҳарбий мажбуриятни шу йилнинг май ойидан бошлаб ўтаб қайтганлар, шунингдек 10-синф маълумотига эга бўлган йигитлар қабул қилинадилар. Уларга 75 сўм миқдорида стипендия тўланиб, улар юқори вольтли ҳаво линияларида катта кучланишли электр тармоқлари бўйича мутахассис, электр газ пайвандчи, дурадгорлар, сувоқчи-бўёқчи, слесарь-сантехник, мутахассисларига ўқитилади.

ЙИЛЛИК КУРСЛАРГА 10-СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ. Уларга темир йўл ва метрополитенда автоматика, телемеханика ва алоқа қурилмаларини жиҳозлаш, бўёқчи-сувоқчилар, дурадгорлар, электр-газ пайвандчи, ғишт терувчи ва пардозловчи касблари ўргатилади ва уларга 30 сўм миқдорида стипендия тўланади.

8-синф маълумоти билан билим юртига қабул қилинганлар 4 маҳал бепул иссиқ овқат, кийим-бош, узоқдан келганлар ётоқхона билан, бундан ташқари ишлаб чиқариш практикаси давридаги иш ҳақининг 50 проценти билан таъминланади.

ЎҚИШ ВАҚТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Ўқишни имтиёзли диплом билан битирганларга олий ўқув юртига кириб ўқиш учун йўлланмалар берилади. Улар институтда конкурсдан ташқари қабул қилинади.

Ўқишга кирувчилар 1 сентябргача қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт шахсан кўрсатилади, маълумоти ҳақида гувоҳнома ёки етуклик аттестати, турар жойдан справка, 5 та 3x4 см ҳажмидаги фотосурат, соғлиги тўғрисида 086 формадаги медицина справкаси, характеристика.

ҚАБУЛ КОМИССИЯСИ ҲАР КУНИ СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Ҳамза райони, Слоним кўчаси 113-уй (26, 151, 161, 15, 48, 61, 154-автобусларнинг «Иззат» бекати. Телефон: 96-17-61.

Тошкент Давлат циркида

6, 7, 8, 9 июнь соат 19.30 да

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ ЭНГ ГЎЗАЛ ВА ДИЛБАР-ЛОБАР ҚИЗЛАРИНИНГ

«ЎЗБЕКИСТОН МАЛИКАСИ—89»

1-РЕСПУБЛИКА ГЎЗАЛЛИК

КЎРИГИ ЎТКАЗИЛАДИ

КОНКУРСНИНГ КОНЦЕРТ ПРОГРАММАЛАРИДА ТАНИҚЛИ ХОНАНДАЛАР ВА РАҚҚОСАЛАР ҚАТНАШАДИЛАР.
Касса соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.
Билетлар сотилмоқда.
Телефонлар: 44-35-91, 44-35-87, 41-45-20.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 7/VI да **Севги ҳақида афсона** (19.00), 8/VI да **Севилья сартароши** (19.00), 9/VI да **Тўмарис** (19.00), 10/VI да **Гофман эртаклари** (19.00 премьера).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 7/VI да **Тошболта ошиқ** (19.30), 9/VI да **Нурхон** (19.30), 10/VI да **Шайтон ва муридлар.** (19.30).

Кино

7 ИЮНДА БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР

Санъат саройи — «ИШҚ ЛАҲЗАСИ» (катта зал, 11, 14, 17, 20.00); «МАЙСАРАНИНГ ИШИ» (ўзбек тилида, 11, 13.30, 16, 18.30, 20.40).

Чайка — «КАЛХАТЛАР ЎЛЖАСИНИ УЛАШМАЙДИЛАР». (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ЯККА ЎЗИ» (12, 16, 18, 20.00), «НИМА, СИЗГА ҲОКИМИЯТИМИЗ ЁҚМАЙДИМИ?» (14, 21.30).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «НИМА, СИЗГА ҲОКИМИЯТИМИЗ ЁҚМАЙДИМИ?» (жуфт соатларда).

Нукус — «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (тоқ соатларда ва 20.45 да).

Қозоғистон — «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20.00).

К. Ёрматов номли — «ТИМСОҲ» ЛАҚАБЛИ ДАНДИ» (тоқ соатларда).

Восток — «МЕНИНГ ДУШМАНИМ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Лисунов номли — «ТИМСОҲ ДАНДИ II» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Фестиваль (ёзги) «ПОЛКОВНИК РЕДЛЬ» (22.00).

Хива (ёзги) — «ҚОЧҚИНЛАР». (22.00).

Бекобод шаҳридаги 20-ўрта ҳунар-техника билим юрти томонидан **Юлдашева Мовлюда Абдусаитовна** номига берилган 039129 номерли йўқолган

ДИПЛОМ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Чилонзор район халқ таълими бўлими, маориф ходимларининг район касаба союз комитети ва 114-мактаб педагогика коллективи бошланғич синф ўқитувчиси

Маҳмуд ҲАКИМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

98-мактаб-интернат коллективи ўқитувчи

Ҳамидулла Лутфуллаевич ҒАФУРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона—32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши—32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги—32-54-19; ижтимоий масала — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар идораси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.